

ELŐFIZETÉS

HELYEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

KIRDEZÉSEK:

3 hasábon postai sor egyezer 20 fillér,
minden következéskor 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak pátotájában.
TELEFON-SZÁM 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM 151.

Arad, 1915.

FŐKESZKÖZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, január 15.

Meghiúsultak az összes orosz támadások.

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Nyugat-Galiciában és Orosz-Lengyelországban tegnapi nap általában nyugalomban telt el. Biala mentén arcvonalunk szilárdságán utóbbi napok összes ellenséges támadásai megtörttek.

Keleti-Kárpátokban és Bukovina déli részében újból jelentéktelen felderítő harcok voltak. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Visztula mentén

támadnak a németek.

Berlin: (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleti hadiszíntér: Gumbinnentől keletre és Lotzentől keletre oroszok támadásait visszavertük. Több száz oroszot foglyul ejtettünk.

Lengyelország északi részén helyzet változatlan.

Orosz-Lengyelországban Visztulától nyugatra támadásainkat folytatjuk.

Pillua keleti partján különösebb esemény nem történt. Legjobb hadvezetőség.

Törökök elfoglaltak két orosz várost.

Konstantinápoly. (Hivatalos.) A főhadiszállás közli: Perzsa csapatok által támogatott csapataink Asserbeidzsában szünet nélkül előnyomulnak, hogy ezt az oroszok által leigázott országot felszabadítsák. Csapataink ott új és jelentős sikereket értek el, amennyiben tegnap Tebrist és Salmast, oroszoknak ezen vidéken két utolsó védőpontját megszállták. Oroszok mindkét várost otthagyták és rendetlenül visszavonultak, noha előzőleg az volt a szándékuk, hogy makacsul védekezni fognak.

Egy csapat maharista, amely egyiptomi angol megszálló csapat kiegészítő részét képezi, előőrseinknek megadta magát. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A magyar kéz.

Arad, január 14.

Nem vagyunk olyan közel a győzelemhez, hogy részt engedhetnénk az ellentéteknek, amelyek békés időkben egy és más kérdésben bennünket a monarchia másik felétől elválasztottak. A háború első percében acéllá izott az a tudat, hogy Auszriát és Magyarországot egymásra utalja a jövő sors és a győzelemnek, a harcokat követő dicsőséges békének kilátásai annál nagyobbak, minél erősebb és minél több bizalommal áthatott a testvéri viszony, amely a két államot egy uralkodó alatt és egy monarchiában egyesíti.

De a háború azt is bebizonyította, hogy a mennyire életérdeke Magyarországnak ez a szövetség, annyira értékes Auszriára nézve is, hogy Magyarország az osztályos társa. Nincs itt az ideje még annak, hogy eldöntessék: ki adott többet a másiknak és ki kapott többet a másiktól. Azt azonban nemcsak Auszriában, de a német birodalomban is elismerik, hogy Magyarország ezekben a történelmi időkben a monarchiának oly szolgálatokat tett, amelyek értékét eléggé meg nem lehet becsülni.

Ezeket a szolgálatokat láttuk eddig a csatamezőkön, a hol a magyar ezredek a vitézségnek és a harcoképességnek oszadatos példáit mutatták. Ezzel nem akarjuk homályba borítani a hadsereg többi részének önfeláldozó, hősiességét, ragyogó eredményeit. De a hadsereg nagy egységében, a melyre a tulerőkkel való küzdelem, rettentő természeti és egyéb nehézségek leküzdése várt, szinte mindenütt kiváltak a magyar fajnak amaz erői, a melyek a mi fiainkat kiváló, szívós és rettenthetetlen katonákká teszik. A halált megvető bátorság, a legnehezebb feladatok keresése és a támadó készség talán ezen a részén több áldozatot is kívántak,

de ezeknek a katonáknak utjában hatalmasabb, borzalmasabb volt a veszteség, a melyet seregünk az ellenségnek okozott, nagyobb volt a fölény, a bátorságnak megfélemlítő hatása, a mely az ellenség ezreit megadásra bírta.

és ha nagy a magyarok érdeme a harctéren, — nem kevésbé jelentős szolgálatokat tesz a magyar kéz a béke előkészítésében. A bécsi sajtó csaknem egyértelműen elismeri, hogy a külügyminiszeri székben történt változás által a magyar álláspont került sulypontra. Némelyek kiemelik, hogy a monarchiában ezuttal magyar ember: Tisza István gróf az a férfiú, akit egyénisége és kiváló tulajdonságai az uralkodó első tanácsadójává tették meg és akinek a szava a külpolitikai kérdésekben is dönt. Mások a mitra gondolva, örvendésnek tartják, hogy ezekben az időkben magyar ember kerül a külügyminiszeri állásba, amelyben magyar ember: Andrássy Gyula gróf alkotta meg a hármasszövetséget.

A magyar kéz az, a mely a harctéren és a diplomáciában egyaránt építi a monarchia jövőjét, védi és erősíti annak életérdekeit. Egész lelkünkben hisszük, hogy a mit a magyar katonák vitézsége művelt, annak méltó párja lesz a magyar államférfiak és a magyar diplomaták cselekvése. Ma nem a féltékenységgel beszélünk osztrák polgártársainkból, a mikor Tisza Istvánnak nagy, döntő szerepét említik. Ma Tisza István nemcsak a magyaroké, hanem a monarchiáé, a Ausztria tudja, hogy ő is hálával gondolhat a sorsra, a mely ezekben az időkben a monarchia ügyeinek kormányzásában a magyar kéznek: Tisza István kezének oly fontos szerepet juttatott. Hiszük: nem is fogja ezt elfelejteni.

A belga királyi pár

„székvárosa.“

(Belgium utolsó maradványai. — Hizelegnek az angolok a tönkretett szövetségesnek.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 14.

Angliában teljesen tisztában vannak azzal, hogy a belgák nem valami barátságos indulattal nézik a brit szövetségeseket, akik behajszolták őket a háborúba, engedték, hogy a belga csapatok elvégezzenek és végül rájuk erőszakolták, hogy Belgium ne kötbessen külön békét. Az angol földre menekült belga férfiakat egytől-egyig harcba szeretnék küldeni a derék britek és vigasztalásul a sok keserűséget igyekeznek szépet mondani, hizelegni a szerencsétlen belgáknak. Ebben fáradozik a Daily Chronicle is, amikor egy loyaltástól csöpögő cikkben árasztja ki hódolatát és hizelegését a belga királyi párra.

— Képzelnék magunk elé egy sor homokbuckát, végtelen elhagyatottságot és mély-séges gyászt — írja a talpnyaló angol cikk. — Mindenfelől a szürke dombok nyútnak elő egészen a partokig, ahol a tenger hullámaival egyesülnek. Belgiumban vagyunk, egyikében a kis városoknak, amelyeket még a német hódítók nem szállottak meg. Körülbelül a fele utján vagyunk az Ostende és Dünkirchen közti területnek. Az Yser menti esatátértől alig néhány kilométernyi távolság választ el. Kétségtelen, hogy kevés érdekességet kínál ez a városka, amelynek házai felé mégis érdeklődéssel tekinthet minden angol, belga és francia. Nincs tengeri kikötője, nincsenek szanzációk a falai között, még csak kaszinója sincs. Egyszerű belga családok a lakói, kiskereskedők, hivatalnokok járogattak ide nyaranta, hogy a friss tengeri levegőtől megbarnulva, feléledve térjenek vissza munkájukhoz.

Ma mindez megváltozott. A kis helység katonavárosra lett, ahol belga tisztek és katonák sürgönek-forognak, ahol a vezérkar tanyázik, ahol sebesültek százai lábadoznak, ahol menedékhelyet talált a felséges menekülők: a belga katonakirály, a dícső (?) Albert és szerelemelő hitvese. Menekülésük után, amely egyszerre fölemelő és gyászos volt, amikor a németek Belgium minden nagy várát elhódították, amikor a királyi kastélyokból és nyaralókból egyetlen egy sem maradt birtokukban, a királyi pár kénytelen volt bucsut mondani mindennek, amit szépnek, kedvesnek, magáénak mondhatott. Ide húzódtak, ebbe a szegény kis városba és azt remélték, hogy itt ki-
puhulhatnak magukat. Ugy kapaszkodtak meg a birtokukban maradt kis földterületen, mint a hajótörött a roncsos hajó utolsó deszkájában.

— Ne tovább! — kiáltották kétségbeesetten és szavuk elcsapott a véres hullámok felett és éberszeres visszhanggal harsogta: — Ne tovább!

És valószínűleg (!) használt ez a kiáltás: a németek nem érnek el a kis, elrejtett városba...

A király fáradhatatlanul végzi tovább katonai kötelezettségeit és kormányzati teendőit. A polgárkirály nevet már ez előtt is kiérdemelte, most is újból-újra részolgál. A harctérről sem marad el. Reggel hét órakor minden nap robogva hozza katonái közé az udvari autót a királyt. Nem engedi távortartani magát a harctér legveszélyesebb pontjától sem és személyes jelenlétével, szavaival bátorítja katonáit, ha erre szükség van. (És alighanem gyakran

van erre szükség!) A királyné ezalatt betegek és sebesültek ápolásával foglalkozik és a vöröskeresztes ápolónők egyenruháját hordja. Nehéz kötelessége teljesítése közben gyakran átutazik francia földre is, ahol a calaisi kórházakban fekvő belga sebesülteknek visz enyhet és vigasztalást. Más napokon férjével megosztja a katonai kötelességek teljesítését (?) Meglátogatja a még meglévő (!!!) belga ezredeket a királlyal együtt és bátorságot, önbizalmat önt a katonákba a nehéz harcok előtt.

Egy reggel éppen a 7. belga gyalogezred legényeit üdvözölte a királyné. Ötezer ember állt készen, hogy az ellenség elé vonuljon. A következő napon ismét átvonult a városkán, a „királyi székvárosra“ a 7. ezred, de már ekkor csak ezerayolyszáz emberből állt, a többiek elesetek, megsebesültek. Vitézül küzdöttek és ezért külön kitüntetés érte az ezredet: a belga Lipótránd lovagkeresztjét és becsülettrándet tüzték zászlójára. Amikor a kitüntetett ezred megmaradt kisebbik fele még aznap elvonult Albert király és Poincaré elnök előtt, a díszszemlén megjelent a királyné is és keservesen könyezett.

Igy hangzik a Daily Chronicle megható cikke. Szép, szép, hogy az angolok ilyen hizelegésekkel igyekeznek jóvá tenni gazságaikat és miután a belga népet, nemzetet levetkőztették, holdussá tették szövetségükkel, legalább a belga királyi párt öltöztetik fel — dícső és hizelegő szavakkal.

Csernovic rémnapijai.

(Oroszok véres uralma.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 14.

Az oroszok napról-napra cituonosebben érzik magukat a városban. Ugy tesznek, mintha örökké itt akarnának maradni. Egy tekintetben nagyon különbözik Csernovic helyzete a többi oroszoktól megszállt galíciai városokétól. Amíg az oroszok a többi városokban meglehetősen jól viselkednek a lakossággal szemben, Csernovicban még mindig napirenden van a rablás és fosztogatás. A lakosságot kinozzák, mindenféle hazug ürügyek alatt naponta számos embert letartóztatnak. A különféle pártok embereit internálják. Nem tesznek különbséget közöttük, akár zsidó, akár keresztény, akár román, akár ruthén. Néhány nap előtt a bukovinai keresztényszocialista-párt fejét, . . . tanácsost vitték el. Nemsokára a zsidó néptanács régebbi vezetőjét, dr. M.-t rendőrök hureolták el lakásáról és azóta nem tudni, mi történt vele. M. dr. sorra igen érdekes. Lembergben érte az orosz invázió és ott kellett maradnia. Nagy nehézségek közepette utlevelet kapott Csernovicba, de alig hogy ideérkezett, az oroszok bevonultak a városba és elfoglalták. Az osztrák kormány egyik fogalmazóját, aki román származású, az oroszok akkor tartóztatták le, amikor a Pruth tulsó oldalán lakó atyját, aki román pap, akarta fölkeresni. Rövid kihallgatás után felakasztották. Az ifju ruthén-párt több vezetőjét már régebben Oroszországba vitték. A letartóztatás okát ezeknél sem lehet megállapítani.

Szinte érthetetlen, miért dühöngenek így az oroszok ebben a városban. Románia oroszbarát lapjai azt a mesét igyekeznek terjeszteni, hogy az osztrákok igazságtalanul bántanak a románokkal és ruthénekkal s politikailag üldözik őket. Pedig éppen az ellenkezője igaz. Aki Csernovicban él, meggyőződhetik erről. Az oroszok ilyen hírek terjesztésével csak el akarják terelni a figyelmet arról a sok gyaláza-

tosságról, amelyet ők követnek el. Az oroszok imponálni szeretnének a csernoviciaknak. A cár nevenapján oly parádét akarnak rendezni, amilyent még nem látott a város. A polgárok röpecdulákat osztottak ki, amelyeken a kormányzó felszólítja a lakosságot, hogy a cár nevenapján, december tizenhatodikán, tizenhetedikén és tizennyolcadikán söpörjék tisztára az utcákat és valamennyi házról távolítsák el az osztrák sást. A házakat a császári orosz lobogóval kellett volna feldíszíteni s december tizennyolcadikán pedig az összes ablakokat kivilágítani. Azonkívül ráparancsoltak a templomokra és imaházakra, rendezzenek ünnepi istentiszteletet. A polgárságot pedig többé kevésbé fenyegetésekkel akarták kényszeríteni, jelenjenek meg ezeken az istentiszteleteken. Eljött a cári névnap, de a város kivilágítása és a házak zászlódisze igen siralmas volt. Csak itt-ott látszott egy-egy rongyokból összetakolt valami, ami az orosz császári lobogót akarta jelképezni. Ha nem fordult volna az idő isten kegyelméből enyhére, bizony néhány orosz tiszt kitörhette volna a lábát a csernovici utcákon, mert a csernoviciak egyáltalán nem törődtek a szigorú utasításokkal. Nem vesznek komolyan semmiféle fenyegetést.

Csak az ortodox katedrális előtt volt a cár nevenapján élénkebb az élet. Az orosz tábori pap itt tartotta az ünnepi istentiszteletet és valamennyi orosz tisztviselő díszben jelent meg. Élükön a kormányzó, hosszú fehér köpenyben. Kint katonaság gyülekezett. Istentisztelet után kijött a kormányzó és hosszú beszédet mondott. Kijelentette, hogy a cár hadserege diadalmasan nyomul előre (— éppen azokban a napokban kényszerítették visszavonulásra Limanovánál az orosz hadsereget —), majd kitüntetésekkel osztott szét. Ünnepe végén a kormányzó nagy ebédet adott, amelyen néhány polgáron kívül csak orosz hivatalnokok vett részt. És hogy a polgárok is tudják, hogy az ünnepélyt a cár tiszteletére rendezték, az Európa-kávéház pincéjét kifosztották és az ott harcsolt italokat megitták. Az első napokban csak kozákok raboltak. A tisztek nem. Most mind a kettő rabol. A görög ortodox hitalap hatalmas fetelepeit kiürítették már. Egyrészt Csernovicban égették el, a többi faanyagot átszállították a Pruthon. A hitalap kára igen nagy, mert nemcsak a kész faanyagot vitték el, hanem erdősegeket is kiirtottak. A vasut szénkészletét szintén elszállították. Ugyilátszik, Oroszország szénhiányban szenved.

A kozákok most már nem törnek be oly gyakran lakásokba, hanem a járókelőket fosztogatják. Az első kérdés ez: Majész Gängi? Van-e pénzed? — és ha az a felelet, hogy nincs, akkor kikutatják. Az órákat elveszik s ha valakinek jó cipője, vagy jó bundája van, leszedik róla. A nemzetiségben nem tesznek különbséget, a rutént ép úgy kirabolják, mint a zsidót vagy a románt. A városban orosz rezsimet vezetnek be. Bocancea polgármester, aki, amikor csapataink egy izben visszafoglalták a várost, Romániába menekült, december tizenötödikén újra visszatért és elfoglalta a polgármesteri széket. De egyetlen városi tanácsos sem állt mellé. Valamennyien kijelentették, hogy csakis a polgárság által megválasztott polgármester mellett teljesítenek szolgálatot. Így Bocanceu dr. kénytelen volt magát gyanus elemekkel körülvenni. A nagy városi sást levették. A többi hivatalos épületről szintén le kellett venni ezt a szimbólumot. Ahol ezt nem lehetett tenni, ott egyszerűen botakarták vászonnal.

Tisza István grófot várták külügyminiszternek.

(A magyarság befolyása a külpolitikában. — Az osztrák és német sajtó megnyilatkozása. — Az új miniszter eskütétele.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, január 14.

Az osztrák-magyar monarchia külügyminiszteri állásában történt változás a világháború eseményei közt érthetően a legnagyobb érdeklődést kelti, nemcsak itthon, hanem szövetségeseinknél is. A német birodalomban megnyugvással látják, hogy magyar ember került a monarchia élére, mert emlékeznek arra, hogy a magyar Andrássy Gyula gróf volt az, aki a monarchia jövőjét a német birodalommal kötött szövetséghez kövöcsölte.

Rendkívül érdekes az osztrák sajtó megnyilatkozása. Valamennyi Magyarország politikai sulyának emelkedését látja meg és a vezető lapok nyíltan kifejezést adnak a le nem tagadható ténynek, hogy a magyarság Tisza István gróf vezetésével irányítója lett a monarchia külpolitikájának is.

A miniszterváltásról ma a következő táviratokat kaptuk:

Burián báró eskütétele.

Bécs. Burián István báró külügyminiszter eskütétele ma délelőtt féltizenegykor volt a schönbrunni tükörteremben. Forgács János gróf olvasta az eskümentát. Utána magánkhaligatáson fogadta a király a külügyminisztert.

A külügyminiszter eddigi szereplése.

Bécs. Beavatott helyen a következőket jelentik ki a külügyminiszterváltás alkalmából:

— Burián báró a monarchia vezetőférfiainak tanácsában régóta tekintélyes helyet tölt be és az utóbbi időben alkalma volt, hogy a külügyi kérdések intézésére bizonyos mértékben befolyást gyakoroljon. Kinevezése semmi irányban sem jelenti a politikai irány változását.

Burián fogadtatása a sajtó által.

A bécsi és a külföldi sajtó élénken foglalkozik a miniszter változással. A vezető organumok így írnak.

A bécsi NEUE FREIE PRESSE: Burián kinevezése a monarchia két állama erőviszonyainak eltolódását mutatja. Magyarországnak van parlamentje, van egy államférfia, aki a császár tanácsadói közül élesen kiemelkedik. Tiszának olyan természetes vezető ösztöne van, hogy a hírek régóta őt ültették a Ballplatzra. Senki se csodálkozott volna, ha őt nevezi ki a császár. Talán meg is tette.

A NEUES WIENER TAGBLATT: Burián komoly, gondolkodó, mintaszerű tárgyilagossággal cselekvő modern államférfi. Tudja, hogy a mai helyzetek nem bírják meg az elintézett múlt receptjét. Ausztriában és a külföldön Tisza külügyminiszterségét várták, ő azonban a helyén akar maradni, hogy belpolitikai programját végrehajtsa. Támogatta Burián jelöltetését és továbbra is, szükség esetén érvényesíteni fogja befolyását külügyekben.

REICHSPOST cikkének nagy részét a cenzura törölte.

A ZBIT írja: A birodalom báláját igéri annak, a ki békés révbe vezet.

A berlini lapok így írnak:

A Lokalanzeiger kétségtelennek mondja, hogy Buriánt is feltétlen szövetség-hűség vezérelendi.

A Kreuzzeitung bizalommal üdvözlöi Buriánt abból az alkalomból, hogy a monarchia külpolitikájának élére megint magyar ember

kerül. Jó előjel, hogy a magyar Andrássy Gyula gróf alatt kötött meg az osztrák-magyar-német szövetség.

A Post bizik a vezetés szövetségi hűségében.

A Vossische Zeitung szerint Németországban bizalommal látják a gyeplőt Burián céltudatos, tetterős kezében.

Végig nézte a német császár a soissonsi csatát.

— Német diadal két napos csata után. — Tüzérségi harcok a tengerparton. — Visszavert erős francia támadások. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—London, január 14.

Németek nagy győzelme Soissonsnál.

BERLIN. (Hivatalos). A nagy főhadiszállás jelenti:

Dünában Nieuportnál és Yperntől délkeletre tüzérségi harcok folynak. Különösen erős tüzet irányít az ellenség Westende tündőre, a melyet nemsokára teljesen össze fog rombolni. Ellenséges torpedónaszádok eltűntek, mielőtt tűz alá vettük őket.

Január 12-én Soissonstól északkeletre kezdett támadás folytatásaképpen csapataink tegnap Vregny magaslatain újra támadtak és ezen fontos fensikot is megtisztították az ellenségtől. Zuhogó záporban és mélyre felázott agyagos talajban, sötétség beálltaig árkot árok után rohammal bevettünk és ellenséget fensik széléig üztük vissza. Tizenegy francia tisztet és ezerszázharminc főnyi legénységet fogtunk el. Négy ágyút, négy géppuskát és egy fényoszorót zsákmányoltunk. Csapatainknak ez a fényes fegyverténye legfelsőbb hadurunk személtára történt. Soissonstól északkeletre január tizenkettedikén és tizenharmadikán folyt harcok összes zsákmánya pontos megállapítás után háromezerszáz hadifogolyra, nyolc nehéz lövegre, egy revolverágyura, hat géppuskára és egyéb hadianyagra szaporodott.

Chaloasi tábornoktól északkeletre franciák tegnap Perthestől keletre délelőtt és délután nagy haderővel támadtak. Egyes helyeken benyomultak árkaikba, de erős ellentámadással kiűztük és súlyos veszteségeket okozva állásaikba visszavetettük őket. Százhatvan fogoly maradt kezünkben.

Argonneokban és Vogézekben jelentős esemény nem történt. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Támadásra készülnek a németek.

Berlin: A National Tidende szerint Dixmuidonnél erős német támadás várható.

Verdun körülzárták a németek.

Berlin. A Daily Chronicle rajzban bemutatja, hogy Verdun körül a német gyűrű már félig zárva van.

Joffre offenzívája még meg sem kezdődött.

Páris, január 14. (Rómán át.) Cherfils tábornok nyilatkozik és bejelenti, hogy a németek württembergi és bajor ezredekkel annyira megerősítették magukat Elzászban, hogy ellenoffenzívába mehetnek át a francia csapatok ellen. Nyilvánvaló, hogy a német vezérkar ismeri már Joffre tábornoknak azt az ügyes húzását, hogy offenzívát hirdetett akkor, amikor tulajdonképpen csak előkészítette a csapatok összehívását. Joffre offenzívája még korántsem kezdődött meg. Nem is lehet erről addig beszélni, amíg egy általános offenzívához szükséges elemek rendelkezésre nem állanak. Ezek elsősorban is: a kellő számú hadsereg. Az új sorkatonaság ezekben a napokban lesz a harcra, az angol segítő csapatoknak két része szintén most fog először a lövészárkokba kerülni. A csapatösszehívások tehát folynak a kiegészítésekkel együtt. Szükséges még, hogy az offenzíva kezdetekor a terep és talajviszonyok is kedvezőek legyenek. Olyan helyen kell megindítani, ahol pozitív eredményekkel a katonák lelkebe új hitet és reményt lehet önteni és olyan talajon, ahol a szükséges ágyuk

és municiók gyors szállítása nem ütközik emberfeletti akadályokba. Addig csak a kiképzés folyik és csapataink olyan támadást, amelynek célja az ellenség nyugtalanítása és céljaitól való távoltartása.

Angol csapatok érkeztek Franciaországba.

Hága. Fijid írja: A napokban csendben újabb angol csapatokat szállítottak partra Franciaországban.

Poincaré buzdítja a francia seregeket.

Kopenhága. Poincaré Nieuportban beszédet mondott: Még csak néhány hónapi türellem, tartásuk még egy ideig elegendő és a győzelem, mert jövő évszázadok során döntő lesz.

A háború — májusban kezdődött.

Amsterdam. Kitchener lord nővére szerint a köve kezéket jelentette ki: Nem tudom, a háború mikor végződik, de tudom, hogy májusban kezdődött.

Milyenek a szárazföldi torpedók?

LONDON. A Morningpost leírja a szomszédos német szárazföldi torpedókat. Ős római katapultákra hasonlítanak, villamos áramra működnek. Szétszórják a halálos lövedékeiket és a levegőt is megmérgezik. Hangtalanul negyven méternyi körzetben működnek. A kézigránát továbbfejlesztése.

Ninosenek lovat a francia hadseregnek.

Páris. A francia hadsereg elvesztette lóállományának hatvan százalékát.

Semleges hatásra lőnek az angolok.

Berlin. A sajtó még gőzöt Blythi angol kikötőben a német hadseregnek puska- és géppuskával fogadták meg.

Tízezer angol katona Párisban a nép ellen.

(A megnyitott parlament némasága. — Csatlódás a győzelem elmaradása miatt. — A közvélemény elnyomása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Páris, január 14.

A francia parlament ezekben a rendkívül időkben „rendes ülészeként” megkezdte. Már hetek óta tárgyalnak a politikai csoportok arról, hogy miről ne beszéljenek. Első sorban természetesen nem beszélnek a háborúról. A hadvezetés kritizálása ki van zárva a parlamentből, mert esetleg még — a békéről talán beszélnek. Nem szabad tovább szót tenni az ententról, nem szabad megkérdezni vajon Angolország és Oroszország barátsága járt-e anyagi, vagy erkölcsi haszonnal. Nem szabad szólni a „sárga könyvről”, amelyből a francia nép képviselői megtudták, hogy miért idézte fel Anglia a világháborút és hogy miért kell nekik támogatniuk Oroszországot, a királygyilkos Szerbiát, amelyet a nemesszívű francia nép szíve mélyéből utál.

Nem szabad beszélni a hadsereg botrányos egészségügyi viszonyairól és botrányos egészségügyi intézményeiről, amelyek megreformálására, a háború közepén kellett egy bizottságot kiküldeni, hogy ennek munkálatait a háború után — mert hamarabb nem készülnek el — mindenki lemosolygja. Csak a költségvetésről szabad vitatkozni, ha vitának nevezhető az, amelyből a legégetőbb kérdések eleve ki vannak zárva. Bármint legyen is az, bizonyos, hogy a francia kormány egy nagy csalódással kezd a munkához. Hiányzik az a nagy győzelem, a mellyel Joffre tábornok a parlamenti szessziót be akarta aranyozni. A flandriai csatákról a Bourbon és Luxemburg palotákba kellett volna beáradnia a francia hadsereg dicsőségének és lelkesedést kellett volna keltenie a politikusok közt, hogy a köztársaság urainak hatalmát megerősítsék és elhalványult tekintélyüket felelősségre hozza.

Már a december 22-iki rendkívüli ülésre is győzelmeket ígértek. Nem jöttek és türelmemre intették a népet, a parlamentet. A mai napra új offenzívával tettek kísérletet. Mint a francia hadijelentések maguk beismerik, az új támadások is eredménytelenek voltak. A franciák nem tudták áttörni a német lövészárkokat és a parlament tiszteletére hozott áldozatok hiábavalók voltak. A francia hadsereg Joffre kitűnő vezetése mellett nagyszerűen verekedett, de a helyzet olyan, hogy győzni nem tudnak. Ez azonban nem kisebbíti Joffre érdemeit, aki zseniálisan tervezte meg a védelmet, de nem tehet róla, ha a rákényszerített offenzívával nem ért el sikereket.

A francia kormány az új offenzíva kudarcával szemben ismét türelmemre fogja inteni a parlamentet, mert tudja, hogy Joffret imádja a hadsereg és kedvéért továbbra is kitart a lövészárkokban és várja a végleges diadalt... De meddig? Joffre tábornok a bálványa a francia népnek és képes lesz azt türelmemre hangolni... De meddig? Joffre a támasztó oszlopa Poincarénak és kormányának... De meddig fog még támasztani?

Ma még nagy a lelkesedés Joffre tábornokért, mert a franciák remélnék és minden kétkedést elfojtanak. Az az ötlet pattant ki, hogy Joffret válasszák be a halhatatlanok közé az Akadémiába, azért a napiparancsért, amelyet a Marne melletti ütközet után intézett a hadsereghez. Már volt egy tábornok tagja az Akadémiának, Liantey, Marokkó pacifikátora és a monarchisták egykori reménye. Aki Joffret ajánlja, azt azzal indokolja, hogy Lessep Ferdinand is akadémikus volt, noha nem írt és Roman Ernő jelentette ki, hogy ha Kolombus Kristóf élne, az is bekerülne, mert minden nagy embernek ott a helye és bizonyára bevalasztjuk azt a tábornokot is, aki egykor győzelemre vezérelt bennünket. Joffre tábornok még nem győzött. De bevalasztásával maguk elé akarják varázsolni azt a győzelmet, amelyet a parlament és a nép vár.

Az önámítás egy ideig eltarthat, azonban máris vannak jelei a békehangulatnak, ami a kormányt nyugtalanítja. Rőpiratok keringenek

az utcán, amelyek a békét követelik. A rendőrség még kivételes eszközökkel is megakadályozza a röpiratok terjesztését. A nacionalista újságok szerint a németek küldik Párisba ezeket, mert félnek a háború folytatásától. Azonban ez mit sem használ. Ohnet György most adta ki feljegyzéseit a háborús hónapokról és azt írja, hogy az asszonyok a békét akarják és az ösztört szívű nők hangját a férfiak is meghallják. A Párisba visszatért kormány hallja már és nemcsak rendőrséget, hanem katonaságot is mozgósított ellene. Párisban ma tízezer angol katona van, akiknek az a feladata, hogy szükség esetén a nép ellen vonulassák ki. A francia katonában nem lehet bízni, hová arról van szó, hogy a békéért kitörést elfojtsák? Párisban angol tisztek uralkodnak, Havreban angol hivatalnokok. Franciaországban még hatalmas az angol befolyás és csak akkor szűnik meg, ha a franciák belátják, hogy ha vezették őket az angolok. A megkezdődő parlamenti ülésszaktól még nem lehet várni ezt a megismerést, mert a varázsszó, amely a nyelveket megoldaná, számizve van. Néha azonban a hallgatás beszédesebb, mint a hangos szó.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Mozart, operette, új szereplőkkel.

Szombat: Táncoshuszárok. Repriz.

* Vörös Kereszt hangverseny. M. Löwy Rózsi és a bécsi Fitzner vonósnyegyes (Fitzner Károly, Czerny Jaroslav, Walter Antal, Weissgerber Max.) január hó 16-án este 8 órakor a Fehér Kereszt szálló nagytermében megtartandó hangversenyének műsora: 1. Brahms: a) Mädchenlied. b) Am Sonntag Morgen. c) Der Schmied. 2. Dohnányi: Vonósnyegyes Des dur. 3. Schubert: a) Einsamkeit. b) Die Post. c) Die böse Farbe. 4. Haydn: Vonósnyegyes G. dur. 5. a) Aria a Sónson és Delila című operából. b) Káriya jelenet a Carmenből. Zongorán kíséri: Löwy Irén. Jegyek á 1, 2, 3, 4, 6 koronáért kaphatók Weisz Leó könyvkereskedésében.

* A színház jelentése. A Táncos huszárok főszereplői: Polgár Sándor (polgármester) leánya Pataky Vilma, a porosz trónörökös Járay, főtisztjei Barics, Dely. Városi tanácsos Várnay, leánya Fülöp Irma, egy szabó mester Győző, fia suszter Rontay. A darab holnap és holnapután kerül színre. — Szölke Pepi új operette vasárnap délután kerül színre. — Meghalt a golyó, énekes bohózat, amelynek mozifilmjét nagy sikerrel mutatta be az Uránia. Hétfőn kerül először színre a színházban. — Ugyancsak a jövő héten kerül színre a budapesti Vigaszínház nagy újdonsága Ki volt?

* Kalandornő — Betty Nansennel. (Promier az Apollóban.) Betty Nansen, a moziénekes egyik legkiválóbb művésznője hosszú szünet után ismét megjelent az Apolló vásznán. A negyven éves asszony szenvedő szomorúságát felcsérelte szoborszerű arca a veszedelmes kalandornő ravaszágával és szenvedélyes tűzével. Csodás ő így is. Egy-egy pillanatban valósággal magával ragadja a nézőteret és mint egy ügyes akrobata játszik érzéseinkkel. Felcsillanó szerelmi vágyai, lemondásai ravaszágai tökéletesen jutnak kifejezésre játékában, amelyhez stilszerű keretet nyújt a színpompás, gazdag rendezés és az izgatmas mesesszöveg. Az ember lelkéből vidámságot csal ki az új műsornak egy bájos vigjátéka, melynek címe: Ha Napoleon lehetnék. Egy ügyes gyermekszíniész játsza a főszerepet s könyekig kacagtatja a publikumot. Nagy sikere volt A találka című filmnek, amelynek egyik főszerepét Mátray Ernő játsza. Az új háborús aktualitások egészítik ki ezt az igazán világvárosi műsort, amelyet csak az Apolló képes vetíteni. Pénteken utoljára kerül bemutatásra az új műsor. 3

* „Onagysága nem tud nemet mondani” legközelebbi vigjátékláger az Urániában. 5

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpál Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Száz magyar leány hadiszolgálatra jelentkezett.

(Zentai nők készek felváltani a hadtápos katonákat.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 14.

Immár hatodik hónapja küzdenek honfiaink a harmezőn, kemény harcok között védelmezve meg otthonukat, családi tűzhelyüket. De az ország belsőjében sem nyugosznak a kezek tétlenül. Apraja, nagya minden erejéből azon van, hogy hős-katonáinkat súlyos kötelességük teljesítésében mindenemű segítségével támogassák.

Nemcsak a férfiaknak, hanem a nőknek is kezd szűk lenni az a szoba, melyben a küzdő kedveseink testi jólétét szolgáló csendes, szorgalmas munka folyik. A nők is kikiváncsoznak a harctérre és elég erősen érzik magukat arra, hogy harcosaink válláról levégyék azt a munkát, melyet gyenge női kéz is el bír végezni.

Szolgáljon honleányaink e nemes törekvésnek bizonyítékaul következő ajánlat, melyet egy derék zentai urnó a magyar városka száz leányának nevében — mint már ma röviden megírjuk — a hadügyminiszterhez intézett. Az ajánlat így hangzik:

Nagyméltóságu cs. és kir. Hadügyminiszter Ur! Kegyelmes Uram! Alólirott, ugy a magam, mint az idemellékelt iven aláírt leánytársaim nevében, a következő kéressel járulok Excellenciád kegyes színe elé:

Közös ellenségeink ellen viselt háboruban minden férfi kiveszi részét a küzdelemből, mindenki ott van a helyén, hogy hazánkat és bennünket védelmezzen, ki szóval, ki tettel: szolgálja a hazát. Ebben, a bizonyára férfiaknak teremtett hazafias kötelesség teljesítésében csak mi állunk tétlenül, csak mi vagyunk távol szeretteinktől; mi csak otthon oivassuk a távol duló csaták és ütközetek leírását.

Végtelenül fáj nekünk, hogy mi ott nem lehetünk: Mi nemcsak szóval, de tettel is szolgálni akarjuk a hazát; mi részt kérünk a milliók életéért és hazánk jólétéért és megmaradásáért folyó haroban, mi nem elégszünk meg azzal, hogy sebesülteket ápolunk, hogy katonáinkat meleg ruhákkal ellátjuk, hogy karácsonyukra ajándékot küldünk, — mi ennél többet akarunk! Mindez, a mit mi teszünk, honleányi kötelesség, de mi, — a kötelesség teljesítésében — nem ismerünk határt, mi katonáinkon akarunk segíteni olykép, hogy őket helyettesítsük. Miután ezt a harctéren nem tehetjük, mert gyenge vállunk nem bírja el a fegyvert, — miután eddig leányokat nem soroznak — mély tisztelettel kérjük Excellenciádat arra, miszerint kegyeskedjék bennünket az ezred tápszázadaikhoz beosztani és a katonák élelmezésével elfoglalt férfiakat velünk helyettesíteni.

Mi: én és társaim ezzel 100 harcost adnánk a hazának, kik az élelmezés mellől felszabadulva fegyverrel küzdhetnének az ellenségeinkkel. — Kegyelmes Uram! Nem hiszágból, nem számításból kérjük ezt, hanem ezzel oly hazafias kötelességet vélünk teljesíteni, amely méltó egy magyar város magyar leányaihoz:

Fogadjá Excellenciád hazafias-kérésünket kegyesen és a menyiben az meghallgatásra találca, boldogan és büszkén a sikerre, tennénk eleget felajánlott kötelességünknek.

Kegyelmes uramnak kész szolgálja, 100 zentai leány nevében: Mikos Emilia.

Grey Edward közbelépését kérték a vízvezetési perben.

(Negyvenezer koronás kártérítés. — Az angol részvényesek szakértője. — Az aradi törvényszék ítélete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 14.

A napokban olyan kártérítési keresetben döntött az aradi törvényszék, a melynél érdekesebb alig foglalkoztatta még a bíróságot. A keresetet az aradi vízvezetési részvénytársaság ellen indította meg Gélyi Armin gyárigazgató, a ki a város és az angol részvénytársaság közti pörben a vízvezeték szakértője volt. Öt éve húzódott a pör, a melynek során közvetlenül a háború kitörése előtt, még májusban Angliában, Londonban és Liverpoolban tanukihallgatások folytak. Az ügy előzményei és részletei a következők:

Mint ismeretes, a város és vízvezeték közti pörben a vízművek megváltási értékét szakértő bizottságnak kellett megállapítania. A szakértőbizottságban úgy a feleperes Arad városának, mint az alperes részvénytársaságnak három-három szakértője működött, míg a bizottság elnökiül a minisztérium Heinrich Sándor aradi bankigazgatót nevezte ki.

A vízvezetési részvénytársaság szakértőjül Gélyi Armin budapesti bankigazgatót, Schick Ernst Vinzenz bécsi ügyvédet és H. R. Mayer liverpooli ügyvédet, a részvénytársaság egyik angol nagyrészvényesének fivérét nevezte meg. A szakértőbizottság tulajdonképeni lelke azonban magyar szakértő volt, Gélyi Armin, a ki egyike Európa legelső műszaki tekintélyeinek. Gélyi huszonegy éves korában mint gyakornok kezdte meg pályafutását a budapesti Ganz-gyárnál, a melynek huszonkét évi fáradhatatlan és szíves munkálkodás után igazgatója lett. Fényes pozícióját egy még fényesebbel cserélte fel: meghívásra elfoglalta a Siemens-Schuckert-művek vezérigazgatói székét. Gélyi egész Európában alkotott hatalmas munkákat, többek között ő volt, a ki a Garda-tó melletti első villamos üzemű vasutat építette s ő vezette be Milanóban a villanyvilágítást. Másfél évig dolgozott Gélyi a vízvezetési ügyben s végül az angol részvénytársaság háromezer koronával akarta díjazni munkáját. Az igazgató ezt az összeget természetesen nem fogadta el, hanem 40,500 korona erejéig pört indított a részvénytársaság ellen az aradi királyi törvényszéknél.

Keresetében elmondotta Gélyi, hogy a szakértői tisztet a részvénytársaság meghívására fogadta el, a részvénytársaság pedig azért választotta épen őt, mert ő több nagy városban létesített hasonló művet, kötött szerződéseket s így az ügynek nemcsak technikai, hanem jogi oldalában is teljes jártas.

A részvénytársaság — mondja keresetében Gélyi — másfél évig igénybe vett nemcsak arra, hogy a szakértői bizottság üléseiben részt vegyen s szakértői működést fejtsek ki, hanem arra is, hogy a minisztériumokban közbenjárjak. Számtalanszor kellett eljárnom Clarke akkori budapesti angol főkonzulnál, továbbá gyakran részt kellett vennem a részvényesek konferenciáin, amelyet nem egyszer külföldön tartottak meg.

Legutoljára 1907. évben Brüsszelben gyűltek össze az angol részvényesek ilyen konferenciára. A konferencián a részvényesek megbízták Gélyit, aki több európai nyelv közt az angolt is tökéletesen bírja, hogy az egész pörrel, annak történetéről a részvénytársaság alapításáról, a pör jelenlegi állásáról készítsen kimerítő memorandumot. A memorandumot Gélyi aonnal el is készítette s azt néhány nap

mulva az angolok átadták sir Edward Grey angol külügyminiszternek kérve, hogy diplomáciai uton lépjen közbe az angol érdekek védelmére. Akkoriban ugyanis Aradon felmerült az a terv, hogy a vízműveket egész egyszerűen közigazgatási uton fogják még a pör eldölte előtt birtokba venni. A memorandumot Edward Grey át is vette, azonban a részvényesek érdekében egy lépést sem tett, mert mint azt velük közölte, az ügyet nem találta alkalmasnak diplomáciai közbelépésre.

Már a brüsszeli konferencia során felvetette Gélyi díjazásának kérdését, választ azonban a milliomos angol részvényesektől nem kapott. Néhány hét múlva visszatérve Budapestre Gélyi levélben intézett kérdést John Hughes londoni bankérhöz, a Hughes és Lancaster cég tulajdonosához s a vízvezetési részvénytársaság fő részvényeséhez arra vonatkozólag, hogy mennyire kontemplálják az ő tiszteletdíját a részvényesek. Sir John Hughes kitérő választ adott, később azonban a részvénytársaság ügyésze közölte Gélyivel, hogy az általa már felvett nyolcezer koronán kívül három ezer koronát hajlandók neki még adni. Gélyi ezzel az összeggel annál kevésbé volt megelégedve, mert a nyolcezer koronát, mint számtalan utazási és egyéb költsége megtérítését kapta s a háromezer korona tiszteletdíjat sehogyan sem találta kifejtett munkásságával arányban levőnek. Miután békésen megegyezni nem sikerült, mint említettük, negyvenezeröttszáz koronára perelte Gélyi Armin a részvénytársaságot.

A pör során az alperes vízvezetési részvénytársaság több kifogást tett. Elsősorban azt állította, hogy Gélyi megállapodás értelmében minden utjéért, lett legyen az akárhová, vagy akármi célból, öt perces konferenciáért, vagy több napos tartózkodásért, költségei megtérítésül és munkadíjul mindössze háromszáz-háromszáz koronát igényelhetett. Másodszor azt állította a részvénytársaság, hogy Gélyi csak az angol részvényeseket perelheti, mert csak azok bízik meg s ugyancsak a megállapodás értelmében azok is tartoztak csak öt díjazni. Végül azt állította az alperes, hogy Gélyi csak szakértői tevékenységgel volt megbízva, de tagadta, hogy bárki utasítást adott volna neki, hogy minisztériumokban, vagy bárhol közbenjárjon, vagy eljárjon, tagadta, hogy Gélyi közbenjárta volna, vagy amennyiben megtette is, de érdektelen eredményre ennek nem volt.

Gélyi az alperes védekezésével szemben okmányokat produkált s tanukat kért kihallgatni, még pedig elsősorban a vízvezeték angol fő részvényeseit: John Hughest, Frank John Mayer londoni mérnököt és O. R. Mayer liverpooli ügyvédet.

A törvényszék a tanuk kihallgatását el is rendelte, de annak komplikált foganatosítása hosszabb időt vett igénybe. Elsősorban a magyar királyi igazságügyminiszternek kellett megkeresni az angol igazságügyminiszteriumot. Az angol igazságügyminiszterium egy felsőbb törvényszék, a Court of Appel elé terjesztette az ügyet, amely elrendelte a tanuk kihallgatását s arra Morrison esqu. nevű bíróját rendelte ki. Így történt, hogy a tanuk csak ez év május havában, szóval a háború kitörése előtt mindössze két hónappal jelentek meg a

londoni Country Court előtt, hogy vallomást tegyenek.

A vallomások részben ellentmondtak a részvénytársaság védekezésének. Így például, habár a magyar pöriratokban azt állították, hogy Gélyi megbízását csak az angol részvényesektől kapta s a fizetési kötelezettséget is csak azok vállalták, Londonban mind a három tanu egyértelműleg vallotta, hogy a megbízást a társaság adta. Azzal az állítással szemben, hogy Gélyi minden egyes utja háromszáz koronával díjazva volt, Hughes azt vallotta, hogy a háromszáz korona csak a kiadások megtérítésül szolgált s kilátásba helyezték Gélyinek, hogyha az ügy jól végződik, tekintélyes tiszteletdíjra kap. A legérdekesebb H. R. Mayer vallomása, aki mondókáit a jegyzőkönyvek szerint a következő szavakkal kezdte:

— Az én meggyőződésem az, hogy angol tőkepénzesnek nem tanácsos Magyarországon tiszteket kötni.

Mayer, aki hosszú évtizedeken keresztül vágta zsebre az aradi vízművek nem jelentéktelen osztalékát, ezt a bájos kijelentését tanuvallomása során még vagy kétszer-háromszor megismételte. Szomrehányóan említette fel még Mayer vallomásában, hogy habár az aradi szakértő bizottság valamennyi tagja kifüzdően beszélt németül, viszont ketten, ő és Schick bécsi ügyvéd a magyar nyelvet nem bírták, az elnök, Heinrich Sándor még sem engedte meg, hogy a tárgyalás nyelve a német legyen, sőt amikor ezt erősebben követelték „ördökökkel fenyegetőzött.” Az ügy érdemében Mayer azt vallotta, hogy Gélyi egyáltalán nem volt a szakértőbizottság lelke, hanem „ugyszólván csak tolmácsi tisztet töltött be.”

Mayer vallomásával szemben viszont Gélyi ismét egy csomó levelet és okmányt csatolt az ügyhöz. Bebizonyította, hogy nemcsak, mint szakértő működött, nemcsak vezette a részvénytársaság szakértőinek munkálkodását, hanem még a pöriratokat is, mielőtt azokat az ügyvéd a törvényszékhez adta volna, előbb neki küldték meg áttanulmányozás végett s utmutatásai szerint változtatták meg azokat. Csatolt egy levelet Gélyi, amelyben az angolok elismerték, hogy ő az egész akció lelke, vezető szelleme, aki meg a „taktika” módját is megállapítja, egy másik levélben pedig arra kérte Hughes Gélyit, hogy folytassa működését, mert nála „nagyon jó kezében van az ügy vezetése.”

Az aradi törvényszék mindezek alapján bebizonyítottának látta, hogy Gélyi nemcsak, mint szakértő működött, hanem egyéb munkálkodást is fejtett ki, az angol tanuk vallomása pedig igazolta, hogy az a pör, amelyet Gélyi addig felvett, csupán készkiadásainak megtérítése. A törvényszék ez alapon helyt adva Gélyi keresetének igényét 12,000 koronában állapította meg s létezte az alperes részvénytársaságot 3000 korona pörköltség megfizetésére.

A király reménye. Budapestről jelentik: A kormány valamint az országgyűlés újévi üdvözlételeire ma a következő választáviratot küldötte a király: Magyar minisztériumom valamint az országgyűlés két házának mai viharokban újból kipróbált fűségben előterjesztett szerenssekívánatait szeretettel fogadom, legmelegebben viszonzom, szívem mélyéből osztván hő ohajtást és gondviselésbe vetett bizalmat, hogy igaz ügyünkért folytatott hősiesség küzdelem biztosítandja népeink jövő boldogságát, áldásos fejlődését. Ferenc József.

Tizezernél több halott az olaszországi földrengésnél.

(Ujabb földlökések Rómában. — Elpusztult városok és falvak.)

Távírói tudósítás.

Róma, január 14.

Messina pusztulását aligba heverte ki a földrengések klasszikus földje, Olaszország és ismét a borzalmas, a katasztrófák kísértek az országot. Az óriási földforradalom mérhetetlen gyásszal borította ismét mert virágzó városokat, falvakat, emberek tízezreit nyelte el a megnyitott föld. Bengeség élet, épületek semmisültek meg pillanatok alatt Távíró- és telefonösszeköttetés megszakadt és ezért még nincsenek bő leírások a katasztrófáról, de egy olasz képviselő kijelentése szerint a mostani pusztulás méretei nagyobbak mint a messzinaiak voltak. A legmélysegebb részvétellel fogadjuk a sokat szenvedett ország eme borzalmas végzetét. A föld egyik legszebb pontja, Olaszország déli része, úgy látszik, csakugyan veszendőben van.

Ma érkezett távirataink ezek:

Avezanó katasztrófája.

Róma. Avezanóban nyolcszáz ember maradt életben tizenegyezer lakosból. Tizezer a földrengésnek áldozata lett. Avezanó egész vidéke elpusztult, Aquila szintén teljesen elpusztult. A romok alatt mindenütt sok a halott.

Egy avezanói szemtanú beszéli, hogy épen az utcán volt, amidőn a hirtelen összeomlott romokból óriási portfelhő emelkedett. Az alprefektus a családjával a prefektura személyzete, az összes hatósági, törvényszéki személyzet, a polgármester, a helyőrség tulnyomó része, a rendőrök, orvosok meghaltak, a gyárak rombadültek. Az emberek egy téren, táborfüzénél töltötték az éjszakát. Szótlanok, fásultak, mintha eszüket vesztették volna. A romok alól szivettépjő jajgatás, nyöszörgés hallható. Siparito képviselő szerint a katasztrófa halottban, sebesülten meghaladja a messzinaiakat.

Rómában hajnali három óraker újabb földlökés volt érezhető. A lakosság a szabadba menekült.

Róma. Sorában ma reggel újabb földrengés volt. A város csaknem teljesen romhalmaz. A házak kétharmada beomlott, a többi megrongálódott. A halottak között sok az előkelőség.

Róma. Avezanóból az a hír érkezett, hogy ott a pályaudvar összedőlt. A segítség utban van. Azt beszélik, hogy Ajeliben (Avezanó kerület) nagyon súlyos károkat okozott a földrengés. Avezanó szenvedett legtöbbször. A szomszédos vasúti állomások is mind beomlottak, a forgalom teljesen megszűnt.

A földrengés pusztításai.

Rómából jelentik: A római provinciából beérkező jelentések szerint a földrengést a következő helységeken érezték: *Montelanico*, ahol a posta- és táviróhivatal épülete sérült meg súlyosan. *Jenne*, itt a templom tornya omlott le. *Terrekajetani*, ahol kisebb károkon kívül emberáldozatot is követelt a földrengés. *Marsano Agosta*, ahol a pályaudvar, egy templomtorny és néhány ház dőlt össze. *Filicino*, itt több ház dőlt össze, a templom megsérült és két ember súlyos sérüléseket szenvedett. *Toricella di Sabina*, itt komoly károkat okozott a földrengés. Egy ember meghalt. *Ti-*

voli, itt egy halott van. Továbbá *Cimoto Romano*, *Palestrina*, *Cagarolo*, *Fiuggi*, *Terenzino*, *Subiaco*, *Frosinone*, *Andicoli*, *Corrado*, *Morluoa*, és *Veletri*, ahol mindenütt a házakban okozott kisebb-nagyobb pusztítást a földrengés. *Perugiában* öt másodpercig tartó erős földrengést érezték, mely nagy pánikot keltett. *Capuában* három, egymást követő földlökést érezték. *Castellamare di Stabianában* két földlökést érezték. *Casinóban* hosszabb ideig tartó erős földrengés volt érezhető, melyet földalatti moraj kísért. *Pescarában* nagyon erős volt a földrengés, husz másodpercig tartott, de kárt nem okozott. További híradások azt mondják, hogy a földrengés *Subiátóban*, *Caprerolában* és *Coriban* nagyon is érezhető volt, de csak néhány ház sérült meg. *Subiátóban* a székesegyház bedőlésével fenyeget. *Montecasinóban* az obszervatórium súlyosan megsérült. *Tagliacottából* érkező jelentések nagyon súlyos károkról számolnak be, hasonlóképp *Cursolóban*, *Margitanában*, *Capellában*, *Maglianóban* és *Cappadociban*. *Avezanóban* megszakadt a táviróösszeköttetés. Az *Abruzzókból* aggasztó jelentések érkeznek.

Rómából jelentik: A ma reggeli újabb földrengés egész Rómában nagy izgalmat keltett. A földrengésnek az olasz fővárosban nem volt áldozata, csak néhány épület rongálódott meg. A régi *Porte de Popolo* ivén néhány repedés támadt. A pénzügyminisztérium épületének egyik tornyocskája beomlott. A *San Giovanni de Laterano* templom homlokzatán lévő egyik szobor a térre zuhant. Az *Antonius* oszlopán lévő szobormű a *Piazza di Colonnán* eitolódott. Maga az oszlop is a közepén kissé jobbra hajlott. Egy asszony az idegrázkódás miatt meghalt. A *Monte Citorion* bedőlt egy kémény, áttörte a régi aula üvegtetőzetét és az egyik miniszteri asztalra esett.

Akvilla. A földrengés következtében sok ház megrepedezett és sok épületrész beomlott. Két ember életét vesztette, husz magsebesült. A környékből érkező jelentés szerint a halottak száma ötven, a sebesülteké több száz. A prefektus csapatokat és orvosokat küldött a legsúlyosabban szenvedett községekbe.

Sora. A földrengés nagy károkat okozott az épületekben, melyek közül több beomlott. A romok alatt sok ember fekszik. Attól tartanak, hogy az áldozatok száma igen nagy.

Peruggia. A földrengés nagy károkat okozott a községekben, különösen *Sabinában*, ahol többen életüket veszítették.

Chieti. A délelőtti földrengés következtében számos ház repedések támadtak. *Serramonacesában* két ember életét vesztette, sokan magsebesültek. Számos ház rombadült. *Lettonanoppelóban* egy ember vesztette életét, a sebesültek száma nagy, számos ház beomlott vagy jelentékenyen megrongálódott. *Musellaróban* is egy ember meghalt, ugyanígy *San Valentinóban* is.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappali)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
munkaközpont)	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Könyvtár	151

Albán lapszerkesztő Aradon.

(Politikai utban Bulgáriába. — Az önálló Albánia híveinek törekvése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 14.

Rendkívül érdekes ember jött ma Aradra rokonai látogatására. *Jashar S. Exebara* volt durazzói lapszerkesztő, a ki Bécsből Bulgáriába utazik és utközben néhány napot aradi rokonainál, *Schönheim* Neuman-gyári tisztviselő családjánál tölt el, megszakítva utazását, a melynek politikai célja van. A Neuman-gyári tisztviselő sógornőjének férje az albán lapszerkesztő, a ki régebben Belgrádban lakott és itt ismerkedett meg feleségével, a ki pancsovai leány volt. Magastermetű, java férfikörében levő, igen tekintélyes küisejű uriember az albán publicista, a ki az *Aradi Közlöny* munkatársának a következő érdekes dolgokat mondotta el:

— Én Durazzóban laktam, ahol lapot szerkesztettem, amely lelkes támogatója volt az önálló Albániának és *Wied* fejedelemnek. Mielőtt Durazzóba költöztem volna, *Üszküb*ben volt lapom, de mikor a balkáni háború után szerb kézre került a város, otthagytam *Üszküböt* és Durazzóba mentem, hogy ott propagandát csináljak az önálló Albánia mellett. Durazzóban maradtam természetesen akkor is, amikor politikai terveink megvalósultak és *Wied Vilmos* fejedelemsége alatt megalakult az önálló albán állam. Fájdalom, az önállóság nem tartott sokáig és mikor a fejedelemnek menekülnie kellett fővárosából, ugyanakkor politikai elvtársaimmal együtt menekülésre voltam kényszerítve én is, mert a felkelők sokakat közülünk megölték, vagy bebörtönöztek és minden erejükkel üldözték azokat, akik a fejedelemnek hívei voltak.

— Olaszországban időztem egy darabig, azután pedig Bécsben telepedtem le, ahol mostanig is laktam. *Bulgáriai* utazásomnak politikai célja van, közelebbi részleteket persze erről nem mondhatok. Az intelligens albánok javarésze az önálló albán fejedelemséget kívánja osztrák-magyar protektorátus alatt és gyűlöli *Esszad* pasát, ezt a különös, tehetséges kalandort, akiről biztosan tudjuk, hogy fizetett ágense Olaszországnak és Szerbiának. Az ő hatalma csak addig terjed, amíg pénze van; mihielyt ez elfogyott, megszűnt fontos tényező lenni, de amíg elegendő pénzzel rendelkezik, addig módjában van zsoldos hadsereget szervezni.

— Albániában egyébként sohasem voltak olyan rettenetesek fejtelni állapotok, amint ezt bizonyos oldalairól, amelynek érdekében állott ez, szeretik volna a világgal elhitetni. A zavargásokat legtöbbször mesterségesen szították, hogy magmutassák a világnak, Albánia még nem értett meg önálló állami létre. A lakosság között azért lehettek surlódások, mert háromféle nyelvet és vallást követnek Albánia lakói. Van köztük mohamedán török, görög keleti szerb és katolikus albán. Az osztrák-magyar monarchia iránt meleg rokonszenvet érez az albán nép és sokaknak leghőbb vágya, hogy a monarchia protektorátusa alatt ujjaalakuljon az önálló Albánia és hogy ne érvényesüljenek azok a befolyások, amelyek különböző ürügyek alatt most részt kérnek Albánia sorsának intézésében.

Varsó lángokban áll.

(Pihend a lengyelországi frontokon. — A Kárpátokban javul a helyzet. — Erdély határán megálltak az oroszok.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Kopenhága, jan. 14.

Varsót felgyújtották a bombák.

Krakó: Itteni lapok szerint német bombák Varsót felgyújtották. A lengyel főváros lángokban áll.

A német tüzérség főlénye.

Kopenhága. A *Russkoje Slovo*ban Mihajlowszky ezredes a német tüzérséget oroszánál túlényesen jobbnak mondja. Varsónál nyolcszáz német ágyú van a harcvezetésben.

Szünetelnek az operációk Lengyelországban.

Berlin. A *Berliner Tageblatt* jelenti: Rossz időjárás miatt lengyelországi harcok szünetelnek. A fegyveres művelet pólus folyik.

Berlin. Leonhard Adelt a *Berliner Tageblatt*nak a monarchia tőhadiszállásán levő tudósítója jelenti: A rossz időjárás következtében a szövetséges csapatok egész frontján nyugalmat van a hadműveletekben. Északlengyelországban is megálltak az előrenyomuló németek. A hadatálások az utóbbi napokban erősen kúszóak, úgy, hogy frontális támadások hosszabb, előkészítő tüzérségi harc nélkül nagy veszteségekkel járnának. Az utóljára vívott harcokban a többszörösen megtört front kigyengyengült és az ellenteltek egyes helyeken közvetlen közelben állnak szemközt. A hadműveletek szünetelése a csapatoknak jól esik. Öt hónap óta ez az első pihenő, amelynek folyamán a fegyvereket és hadiszereket is kiegészíthetik. A hideg nem okoz szenvedéseket a csapatoknak, annál több baj van azonban a nedvességgel, amelyet újabb vízvezető csövek alkalmazásával igyekeznek a fedezékekből eltávolítani. Az egészségi állapot és hangulat mind ahol kitűnő.

Harmadik felvonás.

Róma, december 15. A *Kölnische Zeitung* az eddigi csehrák-magyar-német északi operációkat összefoglalva és megbeszélve arra az eredményre jut, hogy az orosz-galiciai hadjáratnak elérkezett harmadik felvonása, amelyben az oroszokat egész Krakó tűzvonaláig engedték. Ki fog tűnni, hogy ez a stratégia, dacára az áldozatoknak, amelyeket Galiciában követeltek, helyes volt. Ha az előjelek nem hazudnak, Varsó előtt az új harcok döntéshez közelednek, amelyet az oroszok az alkalommal bajosan fognak a német front újabb átkarolásával a maguk javára fordítani. Ha Varsótól elnyomják őket, nem lesz több lehetséges számukra galiciai messzire kitolt szárnyukat tartani. Meg fogják valóban kezdeni a visszavonulást, anélkül, hogy a visszavonulásra csak számíthatnának is.

Witte gróf békés utazása Németországban.

Frankfurt. Azzal a hírrel szemben, hogy Witte gróf béketárgyalások megkezdése céljából Németországba akar utazni, vagy már el is utazott, kijelenti a *Frankfurter Zeitung* hivatalos helyről nyert értesülés alapján, hogy az egész dolog légből kapott hazugság. Egy ilyen látogatás nem felel meg a politikai helyzetnek, sem pedig a hadviselő államokban

uralkodó hangulatnak, legkevésbé Németország hangulatának.

Frankfurt: A *Frankfurter Zeitung* írja: Egy idő óta a külföldön olyan hírek keringenek, a melyek szerint Witte gróf, az ismert orosz államférfi Németországba szándékozik utazni, vagy már el is utazott volna, hogy a béketárgyalások talaját előkészítse. Így például a legtekintélyesebb holland lap, az *Amsterdamer Algemeen Handelsblad* a legnagyobb határozottsággal közli ezt a hírt, hogy Witte gróf legutóbb természetesen a német kormány tudtával Berlinben és Kölnben tartózkodott s azután Oroszországba visszatért. Látogatása azzal a ténnyel van összefüggésben, hogy az orosz udvarban Nikolajevics Miklós balsikerrel után ismét a békepárt jutott uralomra. Hogy ez igaz-e, azt nem tudjuk, de azt mérlekedő helyről nyert értesülés szerint igenis, hogy Witte gróf németországi utazásából egy betű sem igaz.

Gárda és kozák ezred ket vittek el a frontról.

BERLIN. A *Lokalanzeiger* jelenti: Azt a tényt, hogy az orosz gárdát, továbbá valamennyi kozákezredet visszarendelték a harcterről, a zavargásoktól való félelemmel hozzák összefüggésbe. Ez a feltevés helyes is. Közvetlen január 22., a pénteki zavargások tíz éves évfordulója, amikor a munkások ezrei vonultak Gapon pópá vezetésével a téri palota elé, hogy a cárnak előadják kérésüket s amikor tudvalevőleg a kozákok több zör sorozatot adtak a tömeg közé. Ez az évforduló mindig zavargásokkal telt és most attól félnek, hogy ebben az évben fokozottabb mértékben történik ez majd meg, annál is inkább, mert a tömeget hetvenhárom szociálista vezérnek Szibériába való deportálása a végsőkig elkeserítette.

Oroszországban ujévre várták a háború befejezését

Kopenhága. Pétervárról jelenti: A Birszevija Vjedomostijban Mereszkowskinak, az ismert regényírónak cikke jelent meg, amely igen nagy feltűnést keltett. Kijelenti Mereszkowski, hogy a legnagyobb abszurdum ezt a háborút, mint Oroszország harcát a német militarizmus ellen tekinteni. Ha megtörténne, hogy Németország aul maradna, ekkor ez csak az orosz militarizmus győzelmét jelentené, amely pedig német minára készült.

Ez a nézet, úgy látszik, ma már általános Oroszországban, amit bizonyít, hogy napról napra több a hír a Pétervárról, Moszkvából és Kiewben történt letaróztatásokról, ami annak a jele, hogy mindenáron le akarják törni azt a csirázó mozgalmat, amely a háború befejezését követeli. Nem mese, hogy Oroszországban konokyan várták, hogy ujévre véget ér a háború. Hogy ez nem történt így, nagy csalódást keltett s fenyeget a veszély, hogy az általános elégedetlenség nyílt ellenszégülésben nyer kifejezést.

Orosz elismerés hadseregünknek.

Berlin. A *Vossische Zeitung* jelenti Amsterdamból: A Reuter orosz ügynökség levelezője írja, hogy véleménye szerint Galiciában és Lengyelországban két millió ember küzd egymással. Az osztrákok jól harcolnak, a magyarok rendkívül bátrak. Kegyelmet csak ritkán adnak. A tudósító dicseri a kaukázusiak viselkedését az első varsói tütközetben, akik nagy tömegben vetették magukat az ellenség szárnyaira.

Attasék az északi harctéren.

Berlin. A Wolf ügynökség jelenti: Az eddig a nyugati hadseregünkönél vendégül látott idegen katonai attasék utnak indultak a keleti harctér felé.

Amerikai segítség Orosz-Lengyelországnak.

Berlin. A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* írja: A Rockefeller intézet által Washingtonban létesített hadsegély hivatal elnöke és néhány tagja s az amerikai vörös kereszt igazgatója ideérkeztek, miután személyesen győződtek meg a Belgiumban működő amerikai bizottság munkásságáról. A visszaérkezők, akikkel a külügyi és belügyi hivatal hivatalosan is fogadott, azon óhajukat fejezték ki, hogy Lengyelországnak a németek által megszállott részén jeleszenek szét életszükségleti tárgyakat.

Javult a helyzet Ungban.

Budapest: A sajtóhadiszállásról jelenti: Az ungvári helyzet javult. Lyutavölgyet az oroszok kiürítették. Állandóan foglyokat ejtünk. A lakosság visszátér.

Ungvár: Az éjjel az utak megfagytak. A gerinceken hóviharak vannak. Fényesvölgy és Malomrét között találtak megfagyott oroszokat.

Budapest: A sajtóhadiszállásról jelenti: A Kárpátokat beborította a hó. A harcok szünetelnek. Itteni elsőeséges csapatok ferdeszemé azsziakból áll.

Megállítottuk a bukovinai határon az oroszokat.

Róma. Pétervárról érkezett jelentés szerint a Bukovinában megerősítve előrenyomult orosz hadseregek a magyar határon csapatainkat feltartóztatva, látványon kívül megállni kénytelenek.

Beszterce: Az orosz főerő Kämpburgnál helyezkedett el.

A Köcsy Egyesület, első januári zsúrja vasnap, s hó 17-én délután öt órakor kezdődik. Az egyesület közönségének ezek hosszú során át valóságos kedvence lett Cholnoky Jenő dr. kolozvári egyetemi tanár, akinek érdekes, okos és lebilincselő közvetlenséggel tartott előadásait Aradon mindankor zsűfő terem hallgatta végig. Utóljára még a városbáza közgyűlési termében hallgathattuk Cholnoky Kölesy-zsuron, a kulturpalotában ez lesz a kolozvári tud s profeszior első előadása. Cholnoky dr. ezuttal északi nagy ellensegünkönkről, Oroszországról tart előadást. Cholnoky előadását és a január február folyamán tartandó további zsurokat az egyesület régi és újonnan belépő tagjai ingyen látogathatják. A belépésre jogosító zsúrjegyek pénteken és szombaton a hivatalos órák alatt a kulturpalota könyvtárban, vasárnap pedig a kulturpalota előcsarnokában a pénztárban átvethetők. Nem tagoknak egy koronás belépő-jegyet adnak ki.

Tüzérségünk operál Montenegró ellen.

— Rommálott orosz erődök. —
— Hivatalos távirati tudósítás. —

Konstantinápoly, január 14.

Csend a déli harctéren.

Budapest: A sajtóhadiszállásról jelentik:

Megbízható helyen minden alapot nélkülözőnek mondják a déli offenzíva megkezdéséről elterjedt híreket. Lenn a határszéli felderítő csapatok kivételével nem történik semmi. A hivatalos jelentések előreláthatólag a közel jövőben semmi új déli eseményről nem adnak hírt.

Hadifoglyaink sorsa Szerbiában.

Szalóniki. Szerbiában tízenhattól hatvan évig újra soroznak. Az osztrák-magyar hadifoglyok ellátása Szerbiában az általános szükség miatt hiányos.

Tüzérségi harc a montenegrói határon.

Róma. Cetinjéből jelentik, hogy Montenegróban zord időjárás ellenére is folyik az osztrák-magyar tüze-
ség élénk tevékenysége a határállások ellen.

A francia flotta tehetetlensége.

Kopenhága. A Novoje Vremja jelenti: Montenegró elégedetlen a francia segítséggel. Az Adria megerősített részét az osztrák-magyar flotta dominálja.

Albánok betörése Montenegróba.

Szofia. A Kambana szerint nagyobb albán csapat vonult fel Montenegró ellen.

A török flotta újabb hőstette.

BERLIN. A Lokalanzeiger írja: A török flotta Batumtól délre, Makrafi orosz kikötőváros erőit rombalította. Az összes kereskedelmi hajókat elsüllyesztették. Oroszok régi ügyeikkel tüzetést nem viszonzhatták.

Hadikenyér készítése és árusítása.

(A tanács és rendőrség rendeletei.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 14.

Arad város tanácsa és rendőrfőkapitánya, ma tették közre, hogy a kormány megállapította Arad területére a maximális gabonaárakat és az eladásra szánt kenyér készítésének, a felhasználandó liszt keverésének módját.

A gabonaárak a következők: A buza ára métermassánként 40 korona, a rozs ára métermassánként 32 korona, az árpa ára métermassánként 27 korona, a tengeri ára métermassánként 20 korona 50 fillér. A következő legmagasabb ár buránál 2 százaléknál nem több idegen keveréket tartalmazó hektoliterenkénti 70 kgr-mos súlyminőségű egészséges búzára, rozsnál 2 százaléknál nem több idegen keveréket tartalmazó hektoliterenként 70 kgr-mos súlyminőségű egészséges rozsra, tengerinél pedig egészséges, őrölt képes és emberi táplálkozásra alkalmas, de nem apró, vagy gömbölyű szemű tengerire vonatkozik.

A liszt árak mindenkor a legmagasabb árak alapul vételével meghatározott százalékos ártöbbletek hozzáadásával számíthatók ki.

A főkapitány a kenyérsütésről és árusításáról szóló rendeletének a nagy közönséget érdeklő fontosabb részei a következők:

Sütők, pékek és kenyérgyártó vállalatok buza- és rozskenyér előállításához csak egyfajta búzakenyérlisztet és egy minőségű (sima őrésű) busalisztet, vagy egységes minőségű rozslisztet, vagy a felsorolt busaliszték és roz-

liszt keverékét a kenyérpótló anyagokkal a meghatározott arány szerint keverve használhatják és buza és rozskenyérként csak a lisztkeverékből előállított kenyeret hozhatnak forgalomba. Ugyancsak e rendelet életbelépte után árusítás útján mások is csak az említett lisztkeverékből előállított kenyeret hozhatnak buza- és rozskenyérként forgalomba.

Burgonyát csak oly kenyér sütéshez szabad használni, amely árpa-, vagy tengerliszttel kevert buza-, vagy rozslisztből készül. Ellenben, ha kenyérsütéshez olyan buza-, vagy rozslisztet használnak, amelyhez burgonya-, vagy rozsliszt van keverve, a liszthez burgonyát keverni tilos.

Ha a kenyérhez száz súlyrész busalisztra, vagy rozslisztra 20 súlyrésznél több burgonyát használtak fel, a burgonyasúlyrészek számát a kenyérré ragasztott cédulán a burgonyát jelző kezdőbetű előtt arab számmal jelezni kell (pl. 25 B.)

Eladott, de a vevő üzletében visszamaradt kenyeret, vagy pék süteményt (zsemlye, kifli stb) a sütőnek, a péknek, a kenyérgyártó vállalatnak, valamint az ismételdőnek nem szabad sem visszavennie, sem pedig ilyenmű trisszikkékkal kieserlőnie.

Eladásra szánt kenyér előállításával, vagy árusítás útján való forgalomba hozatalával foglalkozó egyének, ipari üzemek és kereskedelmi üzletek e rendeletet üzem, illetve üzleti helyiségekben feltűnő helyen kifüggeszteni kötelesek.

A rendeletek már január 5 én életbe léptek.

Aki Bártfára bevezette az oroszokat.

(Kivégzett oroszofit földmives.)

Távirati tudósítás.

Kassa, január 14.

Vasizsiki Demeter ötvenöt éves krnyicai földmives a háború kitérésének első percétől kezdve kitejézt adott érzelmének. Krnyica községben táboroztak az oroszok, amikor Vasizsiki megjelent az orosz csapatok parancsnoka előtt és a következőket adta elő:

— A magyar katonák — mondotta az áruló az orosz parancsnoknak — nem messze táboroznak innen. En kikémleltem állásukat. Most nekünk nem szabad menni. Nekem van még egy emberem, aki más irányban érdeklődik és majd mi megmondjuk, hogy mikor indulhatunk Bártfa felé.

A muszkavezető oroszofit paraszt híven teljesítette feladatát, kikémlelte az állásokat és aztán Krnyicán keresztül mindenütt előlmenve, vezette az oroszokat Bártfára. Ez határozatlan beigazolást nyert.

A bűnügyet a kassai hadbírósg Erlich hadbíró ó.nagy vezetése mellett tárgyalta. A vádat Damjanovich Miklós dr. hadbíró százados képviselte, a vádlottat pedig Buder dr. főhadnagy véta.

A minden legkisebb részletekérésre kiterjedő tárgyalás bizonyítási eljárás befejezése után a tanúkihallgatásokra került sor, majd a pörbészédek hangzóiták el. A tárgyalás folyamán beigazolást nyert a vádlott bűnössége. A bíróság golyó általi halálra ítélte.

A kivégzés idején csunya, lucskos, esős idő volt, az elborult, felhős szembatár szinte harmonizált a szomorú aktussal. Katonák sorozták a nagy udvaron. A börtön kapujában megjelent egy lengyel pap, mellette haladt a delikvens, azután egy szakaszvezető. A megtört öreg, reszkető ősz embert közrefogták és így vezették. Az elítéltek megroggyant a térde, a félelem és a borzongás kiült csontos, sápadt, sovány arcára, szeméi révedezve tekintettek szét és vánszorogva haladt a vesztőhely felé.

Mielőtt még az elítelt megpillanthatta volna a katonákat, a pap kilátta díszes ornátusának szárnyait és eltakarta azokat.

A pap halkán odasugta a bűnös embernek, hogy térdeljen le. Ennek megtörténte után egy katona bekötözte az elítelt szeméit. A pap ajkáról felhangzott az ima, a következő pillanatban lassan mormolni kezdte a halálra ítélt, hogy Miatyánk, ki vagy a mennyekben...

A pap óvatosan elvonult az imádkozó bűnös mellől, a katona is. Egy főhadnagy csön-

desen jelt adott: felemelte a kezét, utána eldőrdültek a lövések és a muszkavezető oroszofit paraszt nyolc golyótól találva, holtan bukott össze.

A halotthoz odament egy katonatorvos és konstataálta a halál beálltát.

Oroszország ipari válsága.

(Nem tud megélni Németország nélkül.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 14.

Nem kell külön fejtegetni a világháború gazdasági hátterének óriási jelentőségét, hiszen maga Anglia is azzal véli megnyerni a háborút, hogy — a maga hite szerint — gazdaságilag tud győzni Németország fölött. Oroszország már nagyon érzi gazdasági életének katasztrófálisan veszedelmes fordulatát és a vezető orosz sajtóorgánumok, a Rjecs, a Russzkoje Szlovo, a Ruszkiya Vjedomoszti egész nyíltan tárgyalják azt a kérdést, mi lesz Oroszországgal, ha még sokáig német ipartermékek nélkül kell maradnia? Ez a kérdés Oroszországra nézve van olyan fontos, mint a katonai kérdés, hiszen a kétféle szoros kapcsolat egyik és a háború egyik ipari bázis nélkül sokáig folytatni nem lehet. Szaktudósok, min. péld. ut Dimitrijev professzor, maguk kijelentik, hogy Oroszország belátható időn belül nem lesz képes az eddig Németországból importált legfontosabb, nélkülözhetetlen ipari termékeket még csak megközelítően sem pótolni. Oroszországban és Angliában mindjárt a háború kitérésének nagy baj volt az optikai üvegek hiánya miatt, mert a mérhetetlenül fontos optikai üvegeket eddig mind a két ország Németországtól szerezte be és ebben az iparban teljesen a jénai üvegművektől függ. Ugyanúgy áll az anilin dolga, mert a két állam ebben az iparban is Németországra van utálva. Oroszországban azt is megvallják, hogy Anglia nem állíthat elő önálló anilinipart, mert a kitűnő német anilin gyártása külön patent. A Rjecs fölveti a kérdést:

— Mi lesz a mi textiliparunkkal és Anglia világhírű textiliparával, ha mindkét ország a nélkülözhetetlen anilin nélkül marad?

Az orosz kereskedelmi miniszterium akciójára ugyan megegyezés történt a huszonkét legnagyobb orosz textil-cég és angol nagyvállalkozók közt, de a helyzet nehézségére mutat, hogy a mindig független angol nagyvállalkozók több milliónyi tőkét kérnek kormányuktól azzal, hogy a német vegyi termékeket így örökre kiszoríthatják az angol piacról.

Nagy bajok vannak az elektrotechnikával is. Mióta a hatóságok Pétervárott, Moszkvában és Varsóban bezáratták az idegenek villamos üzemait, ezek a városok este majdnem teljes sötétségben vannak. Ha pedig Oroszország a svédektől vásárolna, Kusnyezov tanár szerint ezzel is csak Németországot gazdagítaná, amely Svédországnak a szállítója.

Oroszország szorultságában arra gondolt, hogy Szibériában újra bevezeti a szabad kikötők rendszerét és ezzel fejleszti a szibériai kivitt és a helyi ipart, amely bizonyos külföldi termékek nélkül nem maradhat meg. Wosztrotin dumaképviselő egyenesen vámtmentes bevitelt ajánl a Szibériának nélkülözhetetlen nyeresztermékekre. Ez főképp a sóra vonatkozik.

Az orosz orgánumok adataiból és hangjából kiérezni a nagy aggodalmat aziránt, hogy a fiatal és fejletlen orosz ipar — még győztes háború esetén is — meg tud-e élni sokáig lenni külföldi, főképp német termékek nélkül. Azt, hogy az ágyugyártásban mennyi a baj és pótolhatatlan veszteség, a viszonyok ismerői régen tudják.

H I R E K.

Halálra ítélt hazaáruló községi bíró.
(Rögtönítélő bírósági tárgyalás Pécsen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 14.

A „Dunántul” írja: A kassai katonai parancsnokság, amely ezidőszere Pécsen időzik, mint rögtönítélő bíróság most hozott ítéletet három hazaáruló ügyében.

Az oroszok betörése alkalmával történt, hogy Végrostoka községbe megérkezett csapataink öt tagból álló előőrs. A község bírája, Viszl Miklós és társai, névszerint Billig Mihály, Jaoskanin Mihály, Opekasin Miklós, Fejkó Vazul és Ritzpotz lakosok összegyűltek a bíró házában és elhatározták, hogy csapataink jelenlétéről értesítik az oroszokat s a megérkezett előőrsöket az oroszok által fogásba ejtik. A községi bíró két társával el is indult az orosz állások felé és az első orosz katonacsapatnak, amellyel találkozott, nyomban tudtára adták, hogy községükben megjelentek előőrsök. Az orosz katonák — mint ahogy az a tárgyalás során kiderült — eleinte vonakodtak a községbe menni azzal a neveltséget keltő indoklással, hogy most nem érnek rá. Később mégis megjelentek az oroszok és három emberünket foglyul ejtették. Nemsokára azonban fordult a kocka és csapataink kiverték az oroszokat. A csendőrök pedig hamarosan kinyomozták az árulókat, akiket letartóztattak.

Pécsre szállították őket és itt ítélték is felettük a rögtönítélő bíróság, amelynek Malcsinsky huszárezredes elnöksége alatt öt hadbíró és katonaszertagja volt. A tárgyalást Ujvári Géza hadbíró főnagy vezette. A vádlottakat polgári ügyvédek védik. A tárgyalás a rendes bírósági eljárás szerint folyt le.

A rögtönítélő bíróság végül kihirdette az ítéletet, amely szerint a községi bíró golyó általi halálra, Billig Mihályt és Jaoskanin Mihályt öt-öt évi fegyházra ítélték. A másik két vádlottat a bíróság felmentette. Az ítélet azonban még nem jogerős, miután az elnök nem járult hozzá és így új tárgyalás válik szükségessé.

— Ferenc Szalvátor főherceg utazása. Brassóba jelentik: Ferenc Szalvátor főherceg ma ideérkezett és sorra látogatta a kórházakat.

— Kitüntetett polgármesterek Budapestről jelentik: A király Fekete Elemér, Bártfa polgármesterének, Dobay Sándor Máramaros-sziget helyettes polgármesterének, az ellenség előtt, megszállás idején kifejtett bátor és sikeres működésük elismerésül a Ferenc József rend lovagkeresztjét adományozta.

— A külön Révay báró örökösei. Budapestről jelentik: Reichl Jánoson, az elhunyt Révay Ferenc báró általános örökösén kívül — mint jeleztük — a végrendelet a családság többi tagjairól is gondoskodnak. Kedveltség dolgában osztozott Johannal, de messze mögötte maradt egy másik komornyik, Barunik Mihály, akinek százhatvan ezer koronát hagyományozott, de mikor ez a szolga meghalt, a végrendelet megváltozott s Révay husz-huszezer koronával Barunik három áróját kárpótolta. A harcra levő Spitz Eliás komornyiknak öt-ezer korona évi apanázs jut, vagy ha elesik, a felesége következik. Nekik még tízezer korona készpénzt is hagyott a végrendelet. Egy kétezer koronás nyugdíjat kap Predács komornyik, Nandek Antónia szakácsnő, Simko Erzsébet tisztogató leány. Rokonairól sem feledkezett meg végképen. Báró Révay Róza (gróf Czébrján Lászlóné) gyermekei dr. Hubay Jenőné Czébrján Róza, Czébrján gróf és Czébrján Mária grófné. Nekik egy régebbi végrendeletben az árvai és sztopkói uradalmakat hagyta, de a fiókvégrendeletben ezt az intézkedését megsemmisítette.

— Beteg a cár. Kopenhágából jelentik: A cár erősen meghűlt és kénytelen feködni.

— Két havi fogház panaszkodásért. Londonból jelentik: Blass Hermann osztrák hadifoglyot, mert nővérének levélben elpanaszolta a lakás és élelmezés rosszát, kéthavi fogházra ítélték.

— Kik várhatják be polgári állásban a bevonulás alól felmentést. Kik tartoznak a behívó parancsnak eleget tenni és kik várhatják be felmentésük iránt beadott kérvényük elintézését polgári alkalmazásukban azok közül a B. osztályú népfőlkélek közül, akik a fölmentésüket kérelmezték és akiknek ebbeli kérelmét az illetékes hatóságok pártolólág terjesztették fel a hadügy-, illetőleg honvédelmi miniszterhez? — e kérdés körül olyan zavar uralkodik, hogy az érdekeltek sehogysem tudnak eligazodni. A zavarok és félreértések eloszlatása végett a kereskedelemügyi miniszter a következő bizalmas rendeletet bocsátotta ki: A 16.600 eln. 18—914. sz. honvédelmi miniszteri körrendelet értelmében, a most folyamatban levő népfőlkelési bemutatón szemléken alkalmassáknak talált népfőlkélek közül azok, akik olyan vállalatoknál vannak alkalmazva, amelyek a hadügyminiszter, vagy a honvédelmi miniszter kijelölt és fölmentési javaslatok előterjesztésére utasított, a fölmentési javaslatok elintézéséig a tényleges szolgálat alól egyelőre fölmentetnek tekintendők és polgári alkalmazásukban egyidőre megmaradhatnak. A közérdekből fontos intézményeknél, vállalatoknál, üzemeknél alkalmazott és fölmentésre javaslatba hozott népfőlkélekre ez a kedvezmény nem terjed ki. Ezeknek be kell vonulniuk és a szolgálatban kell bevértük a fölmentési javaslat elintézéséig. Ide tartoznak az olyan, katonai megrendelésre dolgozó, vagy szállító vállalatok alkalmazottai is, akiket a hadügyminiszter, illetve a honvédelmi miniszter nem hívott föl a fölmentési javaslatok előterjesztésére. Ez alól a rendelkezés alól egyedül az iglói, munkácsi, ungvári és máramarosszigeti honvédkiegészítő parancsnokságok területén levő közérdekből fontos intézmények, vállalatok, üzemek stb. nélkülözhetetlen és fölmentésre javaslatba hozott alkalmazottai vannak kivéve.

— Győr Tisza István grófhöz. Győr város törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlésen Szodfiedt József főispán halás köszönetet mondott a város közönségének a háboru alatt minden alkalommal tanusított áldozatkészségéért. A közgyűlés lelkesedéssel elhatározta, hogy Tisza István gróf miniszterelnököt a következő távirattal üdvözli: Győr város törvényhatósági bizottsága a jelen évben első ízben jövőn össze közgyűlésre, megragadja az alkalmat, hogy Nagyméltóságod újévi beszédében megnyilatkozó, a nemzet biztonságára és jövő fejlődésére irányuló gondosságáért, intenzív munkájáért tisztelettel, bizalommal és hálával köszönje és kifejezze azon erős hitét, hogy e gondoskodás és munka eredménye katonáink várhat gazdagon ontó áldozatkészségével párosulva az elmaradhatatlan jótékony eredményü győzelem leendő.

— Keresztelő a harctéren. Eszékről jelentik: A Hrvatska Obrana jelenti, hogy Rupnik Leó százados neje egy fiúgyermeknek adott életet. Mikor az asszony felépült, a gyermekkel együtt a harctéren levő férjéhez utazott, ahol a keresztelési aktust a „divízió lelkésze végezte az egész zászlóalj előtt. Az úszó löveget Eugen nővre keresztelték el. Az anya a keresztelő után gyermekével együtt vissza utazott.

— Az első gyógyszerész-hisasszony patikája. Megírta annak idején az Aradi Közlöny, hogy a belügyminiszter Oszentani községben gyógyszerészt engedélyezett és a gyógyszerészi jogot Laszky Valéria ötleveles gyógyszerésznő adományozta. Laszky Valéria, aki elsőnek szerezte meg az azóta már szép számmal levő gyógyszerészhisasszonyok között a gyógyszerész diplomát, egyúttal az első nő volt, akinek saját személyére — okleveles gyógyszerész-üzletvezető bejelentése nélkül — gyógyszerészi jogot engedélyezett a belügyminiszter. Az első patikusnő gyógyszerésziát nemrégiben már meg is nyitotta.

— Halálozás. Melchner Zeigmond, Klein Mór aradi borkereskedő veje január 14-én, 33 éves korában meghalt.

— Fischer Simon Nagy Aruházában Szabadg-téren a következő cikkeket ajánlja ezúttal a hiteles: gyermekharisnyák, női- és férfiharisnyák, keztyűk, swetterek, gyermekkoszúk és gyermekszékék 20 százalékos engedménnyel. Bőr kiegészítők és ridikülők nagy választékban. Figyelem a cégre! Fischer Nagy Aruháza! 227

— Köszönet. A mikelakai Vörös Kereszt kiegészítő kórház vezetősége hálás köszönetét fejezi ki Kárpáti János aradi gyógyszerésznek, aki 1914. október 26-ikától 1915. január 1-éig teljesen ingyen látott el husz sebesült katonát a szükséges gyógyszerekkel.

— A vészmadár. (Nagy társadalmi dráma az Urániában.) A színház ma bőkezűen két nagyszíngert-viktatott műsorába. Mindkettő mozifilmek legszebbjei közé tartozik és kiváló új és szép dolgokat mutat be a közönségnek. Az egyik kép A vészmadár, egy szenzációs társadalmi dráma, mely a mozidramák minden szépségében, a kiállítás pompás fényességével, a rendezés mesterei tökéletességével és a szereplő művészek kitűnő művészi játékával bővelkedik. Ez a filmújdonosság a fővárosi nagy mozgószínházakban sorozatos előadásokat ért el és estéről-estére nagy sikereket aratott. Remélhetőleg a képet itt is érdeklődéssel fogja fogadni a közönség. A másik sláger egy kedves, ötletes és finom vigjáték: Ha a férj ingavag, a kikapós férjek kifogyhatatlan és elcsúszhatatlan témája van mesterien megörökítve a vigjátékban.

— A bevonulók figyelmét felhívjuk a Chick uri divat fizetere, Arad, Andrássy tér 16. Pannonia-szállodával szemben, ahol teveswatter, alsó nadrág, takaró, hártya, valódi dr. Jäger selyem és japán papír-alsóruhák, hátszakok és más hadfelszerelési cikkek legolcsóbban beszerezhetők. 191

LEGUJABB

Magyar Távirati Iroda cenzurált jelentései.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

Róma. A pápa kívánására szék sebesültet helyeztek el a Santa-Maria kórházban. A pápa a vatikán kertből a kórházba vezető hidon keresztül gyalog ment a sebesültekhez. Ezzel a pápa elhagyta a vatikánt, megdöntve az évtizedes hagyományt.

London. Torontóban a kormány elrendelte a harmadik kanadai kontingens mozgóztatását.

London. Devon halászgözös legénységével aknára futott és elsülyedt. Ni gözös japán partnál elsülyedt.

London. Amerikában uralkodó nyomor miatt Roosevelt munkanélküliek javára mindentelje előadásokat tart.

Berlin. A német városok elhatározták, hogy a keleti seregnek óriási hideg enyhítésére tábori mellényeket küld. Eddig több száz ezer darab a gyűjtés eredménye.

Cleveland. Egy Wenz nevű német lö-röndben átjutott Buffalo. Elmondta, hogy ifjornán rendszeres közlekedés folyik.

Párizs. Kairói jelentés szerint a török sereg legközelebb támadást intéz Egyiptom ellen.

Dever. Filmet éjjel doveri kikötőben két égyűlvést tarttak. Ezen időben a kikötő bejárójánál ellenséges tengeralattjáró megrázkodást látott.

Berlin. Egyiptomból angolok összes indiai csapatokat Franciaországba szállítottak, mivel nem bíztak ott bennük.

London. Az angol kormány görögöknek angol hajgyárban készült gözöseit, kitűzetbe vételűt, butokába vette.

Róma. Valona olasz parancsnok elrendelte lakosság letartóztatását.

Konstantinápoly. Török belügyminiszter moztította Amerikába való költözködését.

Budapest. Kammer festvérek budapesti szövögyáron bejelentették a rendőrségnek, hogy Isger Ervin nevű alkalmazottjuk nagy orokot ötvenháromezer koronát értékben sikkasztott és Bécsbe szökött.

Legközelebb bemutatásra kerül az Apollo-ban: A nagy éjszaka .. Ghetto leánya

(Egy köztársaság bukása) című 3 felvonásos dráma.

dráma
az oroszországi zsidóüldözésből.

— Bevonulók részére meleg alsóruházatok, swetterek, takarók és katonai felszerelések legolcsóbb árak mellett kaphatók Fodor és Halász úri divat üzletében Aradon, Fehér Kereszt szálló épületében.

— Magyar és osztrák hadibélyegek szállítását egy koronájával veszi Kerpel Izsó könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

EGYESÜLETI ÉLET.

A Vörös Kereszt új alelnöknője.

(Készülődés Ferenc Szalvátor főherceg fogadására.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 14.

Az aradi Vörös Kereszt egyesület választmánya Vásárhelyi Janka elnöklété alatt ma délután ülést tartott, amelyen az egyesület vezetőségén s a választmány tagjain kívül Csernovics Diodor jószágigazgató és Kovácsics Gyula vöröskeresztes megbízottak is részt vettek. Az elnöknő mély sajnálattal jelentette be, hogy az egyesület egyik alelnöknője, Kádas Kálmáné, egészségi okokból lemondott tisztségéről. A távozó alelnöknő hosszú éveken át tevékeny részt vett az egyesület munkájában, érdemei vannak az egyesület felvirágoztatásában, ezért Vásárhelyi Janka indítványára kimondotta a választmány, hogy Kádas Kálmáné érdemeit jegyzőkönyvben örökíti meg.

A megüresedett alelnöki tisztségre a választmány egyhangú lelkesedéssel Hász Erzsébetet választotta meg, aki rendkívül agilis munkatársa volt már eddig Vásárhelyi Janka elnöknőnek a nehéz feladatok teljesítésében. Vásárhelyi Janka üdvözölte az új alelnöknőt, aki közvetlen hangon mondott köszönetet a választmány bizalmáért. Ezután Csernovics

Diodor megbízott szólal fel. Helyesebbnek tartaná, — ugymond — ha az elnökség gyakrabban hívna össze választmányi üléseket, hogy a választmány tagjai is tájékozva legyenek az egyesület működésének minden mozzanatáról.

Bácskay Béla dr. választmányi tag válaszul a megbízott felszólalására, ismerteti, hogy a választmány gyakrabbi összehívása teljesen indokolatlan lett volna, elsősorban mert a vezetőségnek rengeteg nagy az elfoglaltsága, másodsorban mert egy korábbi választmányi ülés teljesen szabad kezet engedett az elnökségnek, amelyben a lelkiismeretességnek, a pontosságának feltétlen garanciáját látja a erről szóla már meg is győződött.

Vásárhelyi Janka elnöknő szölt még a kérdéshez. Bejelentette a választmánynak, hogy az elnökség minden jelentősebb munkájáról értesítette a Vörös Kereszt központi igazgatóságát s minden elhatározáshoz és vállalkozáshoz annak beleegyezését kérte ki. Az elnökségnek pontos kimutatásai vannak az egyesület eddigi működéséről s azokat a februári közgyűlésen szándékozik bemutatni. A választmány egyhangúlag indomásul vette az elnöknő felvilágosítását. A Vörös Kereszt választmánya hétfőn délután négy órakor újból összejött, hogy Ferenc Szalvátor főherceg fogadtatásának előkészületeit megbeszélje.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1915. évi január 15-én:

B) Bar. et.

B. Bérlet.

Meztündér.

Operette

Kezdete este 1/2 8 órakor.

Felolvas szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára

a napokban dus tartalommal — egész sorog érdekes harciéri képpel, az idén is kimerítő cimtárral — jelenik meg.

Az Aradi Közlöny díszes naptárát az Aradi Közlöny minden negyedéves előfizetője, amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is ha az előfizetést havonként újítja meg — ajándékol kapja.

Minden új előfizető, aki január 1-ével negyedévi előfizetési beletépet az előfizetői sorába, ajándékol ingyen és bérmentve kapja

az Aradi Közlöny

Nagy Képes Naptárát

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

egy hónapra 2 K. — fill.
negyedévre 6 " — "

Vidéken:

egy hónapra 2 K. 40 fill.
negyedévre 7 " — "

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirakkal minők a tüdővész, a merevgörös, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét baktériumok okozzák s hogy az emberi körnök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer Szent Imre szappannal vagy Carboform szappannal megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelembe ajánljuk a szülőknök, tanítóknök, tanároknök, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételelnői engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyszerteti gyára ARAD.
Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

A szépségápolás titka a használandó
szépség szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Színes arceporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testezin, sárga, barna Színhazi vagy este kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

278—1915. pm.

Hirdetmény

A Máv. aradi üzletvezetőségtől nyert értesítése alapján közhírre teszem, hogy a Békéscsaba—Szolnoki, és Békéscsaba—Nagyvárad vasutvonalakon a hadügyminis-
terium rendeletére a folyó hó 14-től további intézkedésig a posta-
vonatokkal csak oly rendőrségi
igazolványok alapján lehet utazni,
melyek az utazásnak költségeiből
való szükségességét bizonyítják.

Arad, 1915. január 14.

Varjassy
polgármester.**Tűzifa**

bükk I, II, III. és do-
rong, cser hasáb és
dorong kapható vag-
gononkinti vételnél
Körösvölgyi Pálir-
karakter Andrassy
tér 5. Telefon 651.
Száraz tűlgy-szülő-
karó is kapható.

29188—1914.

Hirdetmény

A honvédelmi minis-
terium had-
segélyző hivatala a háboruban
elesett, vagy a háboruban ka-
pott sebek avagy a hadi ára-
dalmak következtében elhalt kato-
nák özvegyei és árvái javára em-
lékermeket, levelezőlapokat, szá-
moló cédulákat, üzeti számoló
blockkokat stb. hoz forgalomba
ezenkívül számla és nyomtatvány-
bélyegzést eszközöl, mely alkalom-
mal a postai szállítás ingyenes.

A nemes cél érdekében felkér-
jük a város közönségét, hogy a
hadsegélyző hivatal által kibocsájt-
ott cikkek vásárlásával a had-
segélyző alapot gyarapítani szives-
kedjék.

A megrendelések a polgármes-
teri hivatalban kapható portómen-
tes levelező-lapokon eszközölhetők.
A városi tanács.

Kulasz Antal hold-
mézesi uradalmából
kiváló nemes ponty,
süllő, komló

halak

árusítása

f. hó 15-től Boczkó-
utca és Hal-tér sarki
üzlethelyiségben,
pénteki napokon pe-
dig a halpiacon sza-
badon.

264

Használt ólom megvételre kerestetik.

Magyar királyi államvasutak üzletvezetősége Arad.

29727—1914. sz.

Verseny tárgyalási hirdetmény

szegedi kubikus taligák szállítása iránt.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége a vonatok
közé 1915. évben szükséges 150 szegedi taliga szállítására nézve
ezenmel nyitvaos pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magába foglaló aján-
lati felhívás és méretezett vázlatrajzot a magyar királyi államvasutak
aradi üzletvezetősége felkérhető és a magyar királyi államvas-
utak igazgatóságánál és üzletvezetőségénél megtekinthető. Ugyancsak
az említett hivataloknál tekinthetők meg a hivatalos órák alatt a száll-
ításra vonatkozó általános feltételek is, melyek a magyar királyi ál-
lamvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megsze-
rezhetők.

Az általános feltételek ára 50 fillér darabonként, melyhez posta-
szállítás esetén bérmentesítésre 20 fillér is beküldendő a nevezett hi-
vatalhoz.

Az ívenként egy koronás magyar okmánybéllyel ellátott aján-
latok és az ívenként 30 filléres magyar okmánybéllyel ellátott aján-
lati felhívásokat ezzel a külcímmel „Ajánlat a 29727/1914. sz. pá-
lyázati hirdetményben kiírt szegedi taligákra” 1915. évi február hó
10 ik napjának déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üz-
letvezetősége általános osztályának főnökéhez kell benyújtani vagy
postán beküldeni.

Ugyanarra az időre kell egy teljesen elkészített és felszerelt sze-
gedi taliga mintát az aradi szertár címére beküldeni. Megjegyeztetik,
hogy a minta részletekben a rajztól el nem térhet, csak a kerék erős
dimenzionálására és szolid szerkezetére kell súlyt helyezni.

Fent írt napon déli 12 órakor a magyar királyi államvasutak
aradi üzletvezetőségénél az ajánlatok fel fognak bontatni, mely
alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen
lehetnek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfe-
lelő 5% készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírok 1915.
évi február hó 9-ik napjának déli 12 óráig kell az aradi üzletveze-
tőség gyűjtőpénztárára letenni, esetleg posta útján oda beküldeni.
Arad, 1914. december hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymérés nem díjazatik.)

**Jó anyák, gondos
szülők**legjobban cselekesznek, ha gyermekeik
nek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajatadnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.
Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját
vagy bajuszt a legszebb állandó
Hajfestő fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le lehet mosni,
a „Melogen”. Ara 2 korona.

**Sápkóros leányok,
vérszegény asszonyok,**
páratlan sikerrel használják a
Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő
szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és ártalmas
gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szörvestő-Depillor. E kitűnő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-
tárában
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.
Alapítatott 1888. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.**Ajánlja**

költözők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fő-
zőedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket.

80—1915.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminis-
ter Ur elrendelte, hogy a vasutak igény-
bevitelére jogosító igazolványok
további intézkedésig Bácsbódog,
Torontál-, és Temesvármegyék nem
fertőzött városaiba és községeibe
csak kivételes méltánylást érdemlő
okokból, Horvát-Salavon országok
városaiba és községeibe valamint
a nevezett vármegyék fertőzött
városaiba és községeibe az ott
állandó lakóhelyel bíró és oda
visszatérni akarók kivételével egy-
általában nem állíthatók ki.

Ezen intézkedésről a közön-
séget azzal értesitem, hogy mivel
Ujvidéken tul Horvát országba
nem bocsájtanak, a hiába való
utazástól tartózkodjanak.

Greén
főkapitány.**Legnagyobb
fűtőanyag
megtakarítás!**A városi mérnöki hivatalban ki-
próált

**kettős fűtőkályhák
és kettős füstcsövekkel
érhető el.**

Megállapítottatott ugyanis, hogy ezen
kályhák és füstcsövek használatá-
nál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent a.

Kettős füstcsövek állandóan rak-
táron vannak és igen olcsók. —
2. sz. (kis szobára) 6 korona.
3. sz. 8 korona. 6. sz. 20 korona.
Egyedül 1121

Hönig OttóM. kir. szabadalmazott
szivattyu készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó urnak, Arad,
A kettős „Patent” füstcső igen
jó, mert kevés fával sok meleget
ad Mindenkinek ajánlhatom. Tisz-
lettel Prolich István.

APRÓ HIRDETESEK

As Aradi Közlöny mindennap eljut számtalan városba, faluba és pusztába, tehát sok embernek kerül a kezébe. Minden embernek lehet naponta valamit eladásra kínálni, vagy megvételre keresni az Aradi Közlöny apróhirdetési részén (pl. munkát, árut, szolgáltatást.) Az eredmény biztos.

LEVELEZÉS.

Carmennek levele van. 291

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligente Reichsdeutsche sucht Stellung als Haus, oder Kinder frau. Offerte unter „30“ an die Administration erbeten. 289

ALKALMAZÁST NYER.

Házmesternek ügyes, szorgalmas, gyermektelen házaspár nagy bérházba február 1-re felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 288

OKTATÁS.

Gyakorlott correpetitort keresek gimnázista mellé a déli előtti órákra. Ajánlatok „Gyakorlott correpetitor“ címen a kiadó hivatalba intézendők.

KIADÓ LAKÁS.

Diszkrét bejárata butorozott udvari szoba, villanyvilágítással, azonnal kiadó. Kápolna utca 2. 287

Célnosan butorozott utc 1 szoba szobával, Dák Ferenc utca 8. szám alatt, azonnal kiadó. Bővebbet Faragó Rozsánél, Dák Ferenc-utca 4 sz. 269

Kiadó Aszfaltos S. u. 2 - 8. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. feb. utr 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

Andrássy-tér 8. sz. alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, május 1-re kiadó.

KÜLÖNFÉLE.

Elvesztett egy 2 hónapos him fox, fehér, 3 szemű monokli. Tekintve, hogy a kutya urujának felejtetetlen kedves emlékét képezi, kéri a bocséjtalan megtalálót neki azt Barcsényi Miklós utca 14. szám alá, kellő jutalom ellenében, átadni szíveskedjék. 288

Nagymennyiségű ujságmaculatura olcsón eladó.

24-1915. Eln. sz.

19-1915. g. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi Belfigyminis-terium 1454-1915. B. M. számú körrendelete alapján ezennel köz-
hírré teszem, hogy 1915. január hó 1-től kezdődőleg mindenki, ki a német birtoklásra terjedő Np, vagy ott tartózkodik, utlevélrel tartozik magát igazolni, mely utlevélnek az utlevélajánlás szer-
méllyelírásával és a legújabb időből származó arcképével, valamint az arckép alatt sajátkezű aláírásával kell ellátva lennie.

Minden oly utlevelet, mellyel valaki a határt Németország felé átkarja lépni, valamint az, aki Hollandiába utazik, előzőleg a budapesti német császári, illetve a budapesti honföld királyi főkonzulátusnál láttamoztatni kell.

A németországi láttamozzásért 3 kor. 60 fillért, a hollandi konzulátus láttamozzásért pedig 5 kor. konanzil illetéket kell fizetni.

Arad, 1915. január 10.

Green
főkapitány.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az aszfalt gyalogjárdák leg-szükségesebb javítása iránt folyó év január hó 18-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 68 korona 65 fillér.

Bánatpénzt illetendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be a csak akkor vé-
telnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1915. évi január hó 11-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Arverési hirdetmény.

Seprős község vásárvámszedési joga 1915. január hó 1-től kezdődő három egymásután következő évre, vagyis 1917. évi decem. er 31-ig haszonbérbe adatik.

Arverési feltételek a hivatalos idő alatt a községhezán megtekinthetők.

A községnek évenként 2 országos vására van

Seprős, 1915. január 9.

267

Előljároság.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

Byöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinfectálja, utóze-
lyen kellemes. Ára egy porcellán-
szalencsának 60 fillér.

A mértéktelen dohányzás-
szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb
és legkellemesebb ellenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú
időre elég: 1 korona.

ej orpát

leggyorsabban megszünteti

az addig egyedül ily szer, a
viághírű „Tegerit“ korpá-
kencés.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Fantú szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy tér 22. sz. (Megyeháza mellett.)

**Költözőkőők
figyelmébe!**

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít 3561

Koch Dániel

Arad, Dák Ferenc-utca 42 sz.

Felhívás!

teljesen átújított berendezve a
Fekete Sas szálloda

18 modernül berendezett szobával.
Kapcsolatban a városi és ven-
dégivel. Szobák K 1.20-tól felfelé
kaphatók. Kávéház egész éjjel
nyitva, naponta I-III rangú cigány-
zene hangverseny. Elsőrendű kávé-
házi italok. Kitűnő és olcsó erdélyi
magyar konyha. Abbonensnek bár-
mely időben elfogadhatók. Pen-
sionszerű teljes ellátás legjutányo-
sabban kapható. 177

Szíves pártfogást kérünk, kitűnő
díjazással!

Szere és Társa,

szálloda és kávéház.

26-1915 g. sz.

Arlejtési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére szükséges
szociális munkák elvégzése iránt
folyó év január hó 25-én d. e. 10
órákor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árlejtési felté-
telekben megállapított egységárak.
Bánatpénzt illetendő 400 ko-
rona készpénzben, vagy elfogadható
értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak
írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be a csak akkor vé-
telnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gaz-
dasági tanácsnok urnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székeinek 1914. évi január hó
11-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Horgony-ihymol-kendő.
Könnyebb ártulásoknál, nyitott és
égési sebeknél.
Adagi kor. - 80.

Horgony-Liniment. Capitul
compos.
a Horgony-Pain-Expeller pótléka.
Fajdatmentes bedőresítésű hűtésnél,
reumátiál, köszvényesnél stb.
Üvege: kor. - 80, 1.40, 2.-

Horgony-vas-albuminat-festvény
Vörösgörényesnél és sárgásnál
Üvege: kor. 1.40

Kapható a legtöbb gyógyszerertában
vagy közvetlenül beszereshető
Dr. Richter „Az arany orvoslás”, címzett,
gyógyszerháza, Prága I,
Ellenbirtokosok 5.